

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo wodne i niektórych ustaw w związku z wdrażaniem planów zarządzania ryzykiem powodziowym¹

Art. 1. W ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r., poz. 310 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 31 ust.5 otrzymuje brzmienie:

„5. W sytuacjach nadzwyczajnych, o których mowa w ust.2, w celu zapobieżenia skutkom powodzi lub suszy lub ich usunięcia, wojewoda może, w drodze aktu prawa miejscowego, wprowadzić czasowe ograniczenia w korzystaniu z wód, w szczególności w zakresie poboru wód lub wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, a także zmiany sposobu gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych, zbiornikach przeciwpowodziowych, budowlach regulacyjnych, na stopniach wodnych lub na polderach przeciwpowodziowych.”;

2) po art. 34 dodaje się art. 34a w brzmieniu:

„Art. 34a. Wydobywanie kamienia, żwiru lub piasku z następujących typów śródlądowych wód płynących: potok tatrzański krzemianowy, potok sudecki, potok wyżynny krzemianowy z substratem gruboziarnistym, mała rzeka wyżynna krzemianowa, mała rzeka wyżynna węglanowa, średnia rzeka wyżynna, potok fliszowy, mała rzeka fliszowa, potok nizinny żwirowy, rzeka nizinna żwirowa, może służyć wyłącznie utrzymywaniu tych wód, w rozumieniu art.227 ust.1, i polegać na ich przemieszczeniu w obrębie cieków, z którego zostały wydobyte, w celu związanym z gospodarowaniem wodami lub drogami wodnymi, zarządzaniem wodami lub urządzeniami wodnymi lub ochroną przed powodzią bądź ograniczaniem skutków powodzi i susz, rekultywacją lub refulacją.”;

3) w art. 77

a) w ust.1 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

¹ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: Prawo wodne, o gospodarce nieruchomościami, o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz o odpadach.

„3a) lokalizowania i realizacji na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi co najmniej 0,2%, przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283, 284, 322 i 471), związanych z gromadzeniem substancji lub materiałów lub przetwarzaniem odpadów, o jakich mowa w pkt 3 lit.a, chyba że z przeprowadzonej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że nie będzie to powodować zagrożenia dla środowiska lub zdrowia ludzi w przypadku wystąpienia powodzi lub utrudniać realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym;”;

b) ust.3 otrzymuje brzmienie:

„3. Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi lub dla realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym, właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód oraz zapewnienia wykonania planów operacyjnych ochrony przed powodzią, o których mowa w art.22 pkt 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464). Zwolnienia nie stosuje się do przedsięwzięć określonych w ust.1 pkt 3a.”;

4) w art.163 dodaje się ust.7-12 w brzmieniu:

„7. Przy projektowaniu, wykonywaniu, utrzymywaniu lub zmianie przeznaczenia obiektów budowlanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią uwzględnia się prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi i poziom zagrożenia powodziowego, a także zakres wymagań oraz warunków dla planowanej zabudowy oraz planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, określony na podstawie rozporządzenia, o którym mowa w art. 166 ust.14, jak też plany operacyjne ochrony przed powodzią, sporządzane na podstawie art.22 pkt 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464), w tym w szczególności drogi i sposób ewakuacji ludności w przypadku wystąpienia powodzi.

8. Obiekty liniowe, o których mowa w art.3 pkt 3a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2019 r. poz. 1186, z późn. zm.) oraz urządzenia infrastruktury technicznej, o których mowa w art.143 ust.2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 65, 284 i 471), na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, projektuje się, wykonuje i utrzymuje z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i poziomu zagrożenia

powodziowego, a także, odpowiednio, konieczności zapewnienia ciągłości ich użytkowania lub eksploatacji w przypadku wystąpienia powodzi oraz wykorzystania tych obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej do ewakuacji ludności z obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, jak też konieczności zapewnienia funkcjonowania infrastruktury krytycznej, w rozumieniu przepisów o zarządzaniu kryzysowym.

9. Właściciele, zarządcy, użytkownicy obiektów budowlanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązani są do sporządzenia i wdrożenia instrukcji bezpieczeństwa powodziowego dla tych obiektów.

10. Zakazuje się zmiany ukształtowania powierzchni ziemi na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, która prowadziłaby do wzrostu ryzyka powodziowego lub utrudniała osiągnięcie celów zarządzania ryzykiem powodziowym.

11. W razie naruszenia tego zakazu właściwy organ Wód Polskich zobowiązuje właściciela terenu, na którym doszło do zmiany ukształtowania powierzchni ziemi, w drodze decyzji, do przywrócenia stanu poprzedniego, a gdyby nie było to możliwe – do stanu nie powodującego wzrostu ryzyka powodziowego, wskazując sposób i termin wykonania tego obowiązku.”;

12. Zmiana ukształtowania powierzchni ziemi na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, jeśli jej następstwem jest zmiana przeznaczenia terenu albo zmiana dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenu, może zostać dokonana jedynie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Planem obejmuje się obszar o zasięgu umożliwiającym ocenę wpływu zmiany ukształtowania powierzchni ziemi i związanej z nią zmiany przeznaczenia i zagospodarowania terenu na poziom zagrożenia powodziowego, realizację celów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz realizację planów operacyjnych ochrony przed powodzią, sporządzanych na podstawie art.22 pkt 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464).”.

5) po art. 163 dodaje się art. 163a w brzmieniu:

„Art.163a.

1. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi 1 %, zakazuje się:

1) na obszarach, na których zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, o jakich mowa w art.169, w razie wystąpienia powodzi głębokość wody będzie niższa niż 0,5 m, :

- a) lokalizowania i budowy budynków zamieszkania zbiorowego o kategorii zagrożenia ludzi ZLII, jak też budynków użyteczności publicznej o kategorii zagrożenia ludzi ZLII, w rozumieniu przepisów w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie;
 - b) lokalizowania i budowy garaży poniżej poziomu powierzchni ziemi oraz parkingów podziemnych, na terenach poza obszarem zwartej zabudowy, w rozumieniu art. 4 pkt 30 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1161, z późn. zm.);
 - c) lokalizowania i budowy parkingów o szczelnych nawierzchniach na poziomie niższym niż poziom powierzchni ziemi objętej zalaniem wodą w wyniku powodzi;
 - d) lokalizowania i budowy budynków inwentarskich i gospodarczych, w rozumieniu przepisów w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, wykorzystywanych do chowu lub hodowli zwierząt;
 - e) lokalizowania i budowy budynków rekreacji indywidualnej oraz lokalizowania tymczasowych obiektów budowlanych niepołączonych trwale z gruntem: barakowozów, obiektów kontenerowych lub innych, służących tej rekreacji, poza terenem wyznaczonych pól kempingowych (włączając pola dla pojazdów kempingowych) jeżeli nie spełniają one wymagań, o jakich mowa w przepisach wydanych, odpowiednio - na podstawie art. 166 ust.14 i art. 390 ust.4; zakaz nie dotyczy altan działkowych, w rozumieniu art. 2 pkt 9a ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2176, z 2020 r. poz. 471);
 - f) lokalizowania i budowy instalacji do przetwarzania odpadów w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2019 r. poz. 701, z późn. zm.) oraz punktów zbierania, w tym przeładunku, odpadów wymagających uzyskania zezwolenia na zbieranie odpadów z wyłączeniem odpadów obojętnych, stanowiących przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283, 284, 322 i 471);
- 2) na obszarach, na których zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, o jakich mowa w art.169, w razie wystąpienia powodzi głębokość wody będzie się mieścić w przedziale 0,5 – 2 m, oprócz zakazów określonych w pkt 1:
- a) lokalizowania i budowy budynków mieszkalnych, budynków użyteczności publicznej, budynków gospodarczych, w rozumieniu przepisów w sprawie

warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, jak też budowli rolniczych, obiektów gospodarki leśnej oraz tymczasowych obiektów budowlanych i altan działkowych, o jakich mowa w pkt 1 lit. e, na terenach, na których prędkość przepływu wody, oznaczona na mapach zagrożenia powodziowego lub określona na podstawie dostępnych analiz hydraulicznych, jest większa niż 1 m/s;

- b) lokalizowania i budowy budynków określonych w pkt a), na terenach, na których prędkość przepływu wody, oznaczona na mapach zagrożenia powodziowego lub określona na podstawie dostępnych analiz hydraulicznych, nie przekracza 1 m/s albo na których prędkość ta nie została oznaczona, jeżeli nie spełniają one wymagań, o jakich mowa w przepisach wydanych, odpowiednio - na podstawie art. 166 ust.14 i art. 390 ust.4;
 - c) budowy ogrodzeń poza wyznaczoną linią zabudowy w kierunku brzegu śródlądowych wód powierzchniowych, tworzących zagrożenie wystąpienia powodzi, jeżeli budowa taka może zwiększyć ryzyko powodziowe;
- 3) na obszarach, na których zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, o jakich mowa w art.169, w razie wystąpienia powodzi głębokość wody powyżej będzie przekraczać 2 m, oprócz zakazów określonych w pkt 1 i 2:
- a) lokalizowania i budowy budynków i budowli, z zastrzeżeniem lit. b;
 - b) lokalizowania i budowy obiektów liniowych, o których mowa w art.3 pkt 3a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, z późn. zm.) oraz urządzeń infrastruktury technicznej, jeżeli nie spełniają one wymagań, o jakich mowa w przepisach wydanych, odpowiednio - na podstawie art. 166 ust.14 i art. 390 ust.4.;
2. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi 10 %, zakazuje się, niezależnie od zakazów określonych w ust.1, na terenach, na których zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, o jakich mowa w art.169, w razie wystąpienia powodzi głębokość wody powyżej będzie przekraczać 2m, prowadzenia upraw mechanicznych mających na celu produkcję rolniczą lub ogrodniczą, prowadzenia plantacji chmielu, wikliny lub drzew ozdobnych, w tym choinek, oraz szkólek ozdobnych drzew lub krzewów, jak też dokonywania nasadzeń drzew lub krzewów. Na obszarach tych przepis ust.1 pkt 3 lit b stosuje się odpowiednio.
3. Na obszarach między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także na wyspach i przymuliskach, o których mowa w art. 224, stanowiących działki ewidencyjne, zakazuje

się działań określonych w ust.1 pkt 1 i 2, jak też dokonywania nasadzeń drzew lub krzewów.

4. Zasady zagospodarowania pasa technicznego oraz pasa ochronnego, określają przepisy ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2169 i z 2020 r. poz.284). Na terenach oznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego objętych zasięgiem powodzi od strony morza o prawdopodobieństwie wystąpienia 1% , zakazuje się działań określonych w ust.1 pkt 1 lit.a oraz, odpowiednio, w pkt 2.
 5. Zakazy określone w ust.1-4 nie dotyczą obiektów budowlanych związanych z gospodarką wodną, w tym zapewnieniem ochrony przeciwpowodziowej i ochrony brzegu morskiego, obiektów portów i przystani, jak też możliwości lokalizowania dróg rowerowych oraz pieszych, rowerowych i wodnych szlaków turystycznych wraz ze związaną z nimi infrastrukturą.
 6. W szczególnie uzasadnionych przypadkach właściwy organ Wód Polskich może zwolnić, w drodze decyzji, z zakazów określonych w ust.1 pkt 1 lit.d, pkt 2 lit. b i ust.2, jeżeli wymagają tego względy zachowania integralności gospodarstwa rolnego lub zrównoważonej gospodarki rolnej albo brak jest, przy uwzględnieniu warunków ekonomicznych i technicznych oraz rachunku kosztów i korzyści, dostępnych terenów dla realizacji obiektów o funkcjach określonych w tych przepisach - oraz nie spowoduje to zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi albo zwierząt.”.
- 6) w art. 166:
- a) w art. 166 ust. 2 w pkt 9 dodaje się przecinek i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

„10) decyzji o pozwoleniu na użytkowanie obiektu położonego na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią”;
 - b) ust.3 otrzymuje brzmienie:

„3. Dokonując uzgodnień, o których mowa w ust. 2, Wody Polskie uwzględniają prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi i poziom zagrożenia powodziowego, ustalone w szczególności na podstawie map zagrożenia powodziowego, o jakich mowa w art.169 ust.3, proponowaną zabudowę i zagospodarowanie terenu położonego na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, jego aktualne zagospodarowanie i dotychczasowe przeznaczenie, a także zakres wymagań i warunków określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust.14 i 15.”;
 - c) dodaje się ust. 15 i 16 w brzmieniu:

„15. Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej oraz ministrem właściwym do spraw środowiska, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz prowadzenia działalności rolniczej,
- 2) ograniczenia w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej,
- 3) szczególne zasady wykonywania zabiegów agrotechnicznych, stosowania środków ochrony roślin i nawozów, ochrony roślin przed agrofagami, zwalczania i zapobiegania chorobom zwierząt,
- 4) szczególne zasady gospodarowania odpadami z rolnictwa, ogrodnictwa, leśnictwa oraz przetwórstwa żywności, powstałymi w związku z wystąpieniem powodzi,
- 5) zasady rekultywacji gruntów rolnych zdegradowanych w wyniku powodzi
- na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

16. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust.15, minister właściwy do spraw rolnictwa uwzględni:

- 1) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz dotyczące ich zakazy i warunki zagospodarowania, określone na podstawie niniejszej ustawy,
- 2) cele zarządzania ryzykiem powodziowym,
- 3) wymogi bezpieczeństwa żywności i żywienia, w tym w szczególności ryzyko zanieczyszczenia surowców i środków spożywczych w związku z powodzią oraz wymogi higieny środków spożywczych,
- 4) potrzebę bezpiecznego dla środowiska i zdrowia ludzi gospodarowania odpadami powstałymi w związku z powodzią.”;

7) w art.169 dodaje się ust.5 w brzmieniu:

„5. Elementy określone w ust.2 pkt 2 i 3 oraz w ust.3, przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego, uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.”;

8) w art. 172 ust. 5 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) stan zagospodarowania terenu - w tym obiekty, których położenie lub sposób użytkowania mogą powodować zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi - oraz treść dokumentów, aktów i decyzji w zakresie planowania przestrzennego.”;

9) po art. 174 dodaje się art. 174a - 174c w brzmieniu:

„Art. 174a.

1. Położenie ani sposób użytkowania obiektu na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią nie mogą powodować zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi.

2. Oceny zagrożenia dokonuje się na podstawie instrukcji bezpieczeństwa powodziowego, o jakiej mowa w art. 163 ust.9.

3. Jeżeli instrukcja bezpieczeństwa powodziowego nie została sporządzona, wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 163 ust.9, nie jest przestrzegana albo wynika z niej, że nie jest możliwe dotrzymanie warunków technicznych bezpieczeństwa konstrukcji lub bezpieczeństwa użytkowania obiektu, wojewoda, kierując się koniecznością wykonania lub podjęcia czynności niezbędnych do usunięcia zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi, orzeka w drodze decyzji o:

1) przeniesieniu własności nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa lub

2) zmianie sposobu użytkowania obiektu lub

3) obowiązku doprowadzenia obiektu do stanu zgodnego z instrukcją bezpieczeństwa powodziowego albo wykonania określonych czynności niezbędnych do usunięcia zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi.

4. Nakazując wykonanie czynności, o których mowa w ust. 3 pkt 3 wojewoda określa termin ich realizacji. Po upływie terminu lub na wniosek zobowiązanego organ ten sprawdza wykonanie obowiązku i wydaje:

1) decyzję o stwierdzeniu wykonania obowiązku albo

2) w przypadku niewykonania obowiązku, gdy podmiot zobowiązany nie może zostać zidentyfikowany lub nie można wszcząć wobec niego postępowania egzekucyjnego, lub egzekucja okazała się bezskuteczna— decyzję w oparciu o ust. 3 pkt 1 albo 2.

5. Organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego w stosunku do wojewody w sprawach określonych w ust.3 i 4 jest minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

6. Wszczęcie postępowania, o którym mowa w ust. 3 pkt 1 i 2 oraz ust.4 pkt 2 należy poprzedzić rokowaniami o nabycie w drodze umowy własności nieruchomości, przeprowadzonymi między wojewodą a właścicielem nieruchomości. W sytuacjach uzasadnionych rokowania przeprowadza się także z osobą, której przysługuje do nieruchomości ograniczone prawo rzeczowe. W trakcie prowadzenia rokowań może być zaoferowana nieruchomość zamienna.

7. Wojewoda niezwłocznie składa wniosek do właściwego sądu o ujawnienie w księdze wieczystej wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji o której mowa w ust. 3 pkt 1 i 2 oraz ust.4 pkt 2, a jeżeli nieruchomość nie ma założonej księgi wieczystej - o złożenie do istniejącego zbioru dokumentów zawiadomienia o wszczęciu tego postępowania.

8. Przed podjęciem rokowań określonych w ust.6, jeżeli nie sporządzono instrukcji bezpieczeństwa powodziowego albo dane w niej zawarte straciły aktualność lub nasuwają zastrzeżenia, wojewoda przeprowadza ocenę wpływu istnienia lub sposobu użytkowania obiektów na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią na życie lub zdrowie ludzi. W jej ramach w szczególności określa się, analizuje oraz ocenia:

- 1) źródło i przyczyny zagrożenia;
- 2) podmioty narażone na zagrożenie powodowane przez obiekt lub sposób jego użytkowania;
- 3) związek między stwierdzonym zagrożeniem, a posadowieniem lub użytkowaniem obiektu na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią;
- 4) prawdopodobieństwo i skalę zagrożenia;
- 5) techniczne i nietechniczne możliwości eliminacji lub ograniczenia zagrożenia oraz jak ich wprowadzenie wpłynie na prawdopodobieństwo zagrożenia.

9. Dla obiektu, w stosunku do którego wykonana ocena wskazuje na istnienie zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi, przed wydaniem decyzji, o której mowa w ust. 3 pkt 1 i 2 oraz ust.4 pkt 2, sporządza się inwentaryzację architektoniczną oraz projekt technicznych i nietechnicznych czynności umożliwiających eliminację lub ograniczenie tego zagrożenia, zawierający również opis sposobu wykonania tych czynności.

10. Projekt określony w ust.9 sporządza się po dokonaniu oględzin obiektu i nieruchomości w zakresie niezbędnym do dokonania oceny lub sporządzenia inwentaryzacji i projektu, o których mowa w ust. 9. Termin i sposób dokonania oględzin obejmuje się rokowaniami określonymi w ust.6. W przypadku nie osiągnięcia porozumienia odnośnie do terminu lub sposobu wykonania oględzin organ lub powołany biegły uprawnieni są do samodzielnego wejścia na nieruchomość i przeprowadzenia oględzin po upływie 7 dni od daty doręczenia zawiadomienia o zamiarze ich dokonania.

11. Decyzje, o których mowa w ust. 3 oraz ust.4 pkt 2, wydaje się po uzgodnieniu z dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich w zakresie wpływu:

- 1) zabudowy lub sposobu użytkowania;
- 2) planowanych działań i ich efektywności

- na ryzyko powodziowe, życie i zdrowie ludzi.

12. Uzgodnień, o których mowa w ust. 11, dokonuje się w trybie art. 106 Kodeksu postępowania administracyjnego. Na postanowienie organu uzgadniającego zażalenie nie przysługuje.

13. Posiedzenie w trybie współdziałania, o którym mowa w art. 106a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego można zwołać w dowolnym momencie prowadzonego postępowania. Wnioskodawcą może być również organ załatwiający sprawę.

14. Przepisu art. 106a ust. 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego nie stosuje się.

15. Wydając decyzję, o której mowa w ust. 3 organ stosuje środki, które prowadzą do eliminacji lub ograniczenia zagrożenia, a spośród kilku takich środków - środki najmniej uciążliwe dla zobowiązanego.

16. Decyzja, o której mowa w ust. 3 pkt 1 może określać w szczególności:

1) termin wydania obiektu lub opróżnienia znajdujących się w nim lokali i innych pomieszczeń;

2) datę wygaśnięcia ograniczonych praw rzeczowych, praw obligacyjnych lub trwałego zarządu, których przedmiotem jest nieruchomości podlegająca wywłaszczeniu.

17. Do czasu upływu terminu, o którym mowa w ust. 16 pkt 1 dotychczasowi właściciele lub posiadacze mogą nieodpłatnie korzystać z nieruchomości, zgodnie z jej dotychczasowym przeznaczeniem.

18. Decyzja, o której mowa w ust. 3 pkt 1 lub 3 tworzy uprawnienie do wykonania robót budowlanych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Treść rozstrzygnięcia musi zawierać informacje niezbędne do przeprowadzenia na jego podstawie rozbiórki obiektu lub wykonania oznaczonych robót.

19. W przypadku, w którym roboty miałyby być wykonane na nieruchomości gruntowej stanowiącej własność innego podmiotu niż właściciel obiektu, którego dotyczy postępowanie, nakazanie ich wykonania może nastąpić pod warunkiem wyrażenia zgody przez właściciela tej nieruchomości. Oświadczenie musi szczegółowo wskazywać na jakie roboty wyrażono zgodę. Po wydaniu decyzji ostatecznej nie można wycofać oświadczenia, ani uchylić się jego skutków.

20. W innych przypadkach niż określone w ust. 19 przepis art. 47 ustawy – Prawo budowlane stosuje się odpowiednio.

21. Jeżeli decyzja, o której mowa w ust. 3 w pkt 1 ma dotyczyć nieruchomości zamieszkałej przez osobę, odnośnie do której organ ustali, iż w dacie wydania nieruchomości nie będzie w stanie samodzielnie zaspokoić własnych potrzeb mieszkaniowych, a jest to jej jedyna nieruchomość, która może być wykorzystana do takich celów, to wydanie decyzji uzależnione jest od zapewnienia tej osobie lokalu zamiennego. Do czasu umożliwienia wejścia w posiadanie lokalu zamiennego, takim osobom przysługuje prawo do nieodpłatnego korzystania z wywłaszczonej nieruchomości.

22. Ostateczna decyzja, o której mowa w ust. 3 pkt 1 stanowi podstawę do dokonania wpisów w księdze wieczystej oraz w katastrze nieruchomości.

23. Nakazując wykonanie czynności, o których mowa w ust. 3 pkt 3 organ może udzielić zobowiązanemu zaliczki na wykonanie określonych czynności.

24. Do nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym odpowiednio stosuje się przepisy działu III rozdział 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

25. Organ może oferować nieruchomości zamienne. W przypadku zamiany nieruchomości nieekwiwalentnych o obowiązku dopłaty przez zobowiązanego należy rozstrzygnąć w decyzji, o której mowa w ust. 2.

26. Organ może nabywać w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości, poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w celu dokonania ich zamiany na nieruchomości położone na takim obszarze.

Art. 174b.

1. Przed wydaniem decyzji, o której mowa w art. 174a ust. 3, organ przeprowadza mediację w trybie przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, chyba że strony pisemnie odmówią jej przeprowadzenia.

2. Odmowa mediacji przez niektóre strony nie stoi na przeszkodzie przeprowadzenia mediacji z udziałem pozostałych stron postępowania. Do prowadzonych mediacji mogą przystąpić strony, które wcześniej nie wyraziły zgody na mediację.

3. Koszty mediacji pokrywa organ prowadzący postępowanie. Strony pokrywają koszty związane z własnym uczestnictwem.

4. Protokół z mediacji może zawierać między innymi:

- 1) określenie nieruchomości zamiennej;
- 2) sposób rozliczenia w przypadku braku ekwiwalentności nieruchomości podlegających zamianie;

- 3) czynności, które mają być wykonane w celu eliminacji lub ograniczenia zagrożenia oraz termin ich realizacji;
- 4) warunki i sposób korzystania z nieruchomości do czasu rozbiórki;
- 5) warunki rozbiórki obiektu;
- 6) wysokość i warunki wypłaty zaliczek na poczet czynności, o których mowa w art. 174a ust. 3 pkt 3;
- 7) warunki nabycia nieruchomości gruntowej, na której znajduje się obiekt.

Art. 174c.

1. Z dniem, w którym decyzja, o której mowa w art. 174a ust. 2 stała się ostateczna właściciel, użytkownik wieczysty lub osoba, której przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu nabywa prawo do odszkodowania od Skarbu Państwa. Wysokość odszkodowania uzgadniana jest między wojewodą a dotychczasowym właścicielem, użytkownikiem wieczystym lub osobą, której przysługiwało spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu. Uzgodnienia dokonuje się w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
2. Do odszkodowań stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, z wyłączeniem przepisu art. 132 ust. 1c tej ustawy.
3. Jeżeli w terminie 2 miesięcy od dnia, w którym decyzja o której mowa w art. 174a ust. 3 stała się ostateczna, nie dojdzie do uzgodnienia, o którym mowa w ust. 1, wysokość odszkodowania ustala wojewoda w drodze decyzji. Biorąc pod uwagę wartość przekazanych świadczeń, przy ustalaniu wysokości odszkodowania określa się w jakiej części podlega ono wypłacie.
4. Organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego w stosunku do wojewody jest minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.
5. Decyzję ustalającą wysokość odszkodowania wojewoda wydaje w terminie 30 dni od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 3.
6. Jeżeli w decyzji, o której mowa w art. 174a ust. 3 pkt 1 orzeczono o zamianie nieruchomości, to wysokość odszkodowania określonego decyzją, o której mowa w ust. 3 uwzględnia zamianę z tym zastrzeżeniem, że adresat decyzji nie może być zobowiązany do dopłaty z tytułu braku ekwiwalentności nieruchomości podlegających zamianie. Wartość składników odszkodowania, o których mowa w przepisach ust. 9 - 13 oblicza się, jak gdyby do zamiany nie doszło.

7. Jeżeli na nieruchomości lub na prawie użytkowania wieczystego były ustanowione ograniczone prawa rzeczowe, wysokość odszkodowania przysługującego dotychczasowemu właścicielowi albo użytkownikowi wieczystemu zmniejsza się o kwotę równą wartości tych praw. Zmniejszenia odszkodowania o wartość hipoteki nie uwzględnia się przy obliczaniu składników odszkodowania, o których mowa w ust. 9 - 13.

8. Odszkodowanie podlega zaliczeniu na spłatę świadczenia głównego wierzytelności zabezpieczonej hipoteką wraz z odsetkami. Jeżeli dłużnik i wierzyciel hipoteczny dojdą do porozumienia w zakresie zmiany sposobu lub przedmiotu zabezpieczenia wierzytelności hipotecznej, to odszkodowania nie zmniejsza się o wartość hipoteki i nie podlega zaliczeniu na poczet wierzytelności hipotecznej.

9. Jeżeli dotychczasowy właściciel nieruchomości, użytkownik wieczysty nieruchomości albo osoba, której przysługiwało spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu objętych decyzją, o której mowa w art. 174a ust. 3 pkt 1, odpowiednio, wyda nieruchomość lub opróżni lokal oraz inne pomieszczenia niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna, to wysokość odszkodowania powiększa się o kwotę równą 5% wartości nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego albo spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.

10. Jeżeli do zakończenia postępowania zmierzającego do wydania decyzji, o której mowa w art. 174a ust. 2 doszło zgodnie z ustaleniami mediacji, to wysokość odszkodowania powiększa się o kwotę równą 5% wartości nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego albo spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.

11. Jeżeli w wyniku mediacji właściciel obiektu zobowiązał się do jego rozbiórki w określonym terminie, a wojewoda stwierdzi wykonanie tego obowiązku i innych czynności określonych decyzją, to wysokość odszkodowania powiększa się o kwotę równą 30% wartości nieruchomości.

12. W przypadkach uzasadnionych specyfiką obiektu, zakresem robót albo szczególnymi okolicznościami sprawy, które wskazują, że rozebranie obiektu za dodatkowym świadczeniem, o którym mowa w ust. 11 nie byłoby dla zobowiązanego opłacalne, możliwe jest podwyższenie dodatku do wysokości adekwatnej do okoliczności sprawy.

13. W uzasadnionych przypadkach na wniosek zobowiązanego wojewoda może przyznać część dodatku, o którym mowa w ust. 11 w wysokości uwzględniającej roboty i czynności wykonane. Przy obliczaniu jego wartość bierze się pod uwagę, o ile czynności zobowiązanego zmniejszyły koszty rozbiórki obiektu.

14. Jeżeli:

1) decyzja, o której mowa w art. 174a ust. 3 pkt 1 dotyczy budynku lub lokalu wykorzystywanego do celów mieszkaniowych,

2) decyzja, o której mowa w art. 174a ust. 3 pkt 2 zmienia sposób użytkowania budynku lub lokalu, który był wykorzystywany do celów mieszkaniowych, uniemożliwiając dalsze wykorzystywanie do tych celów,

3) decyzja, o której mowa w art. 174a ust. 3 pkt 3 nakazuje rozbiórkę budynku wykorzystywanego do celów mieszkaniowych lub części budynku wykorzystywanej do tych celów

- to wysokość odszkodowania przysługującego dotychczasowym właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu albo osobie, której przysługiwało spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, którzy zamieszkiwali w tym budynku albo lokalu, powiększa się o kwotę 15 000 zł w odniesieniu do tej nieruchomości lub prawa.

15. Stronie odwołującej się od decyzji ustalającej wysokość odszkodowania, wypłaca się, na jej wniosek, kwotę określoną w tej decyzji. Wpłata tej kwoty nie ma wpływu na prowadzone postępowanie odwoławcze.

16. Wysokość odszkodowania należnego właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu, który zostali zobowiązani do wykonania czynności na podstawie art. 174a ust. 3 pkt 3 nie może być niższa niż koszt wykonania czynności. Organ ma prawo do weryfikacji kosztów określonych przez zobowiązanego.”;

10) w art. 176

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie

„Art. 176. 1. W celu zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zakazuje się wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, w tym:

1) przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż wałów pojazdami lub konno oraz przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych;

2) uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów, grodzenia nieruchomości - na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału;

3) prowadzenia robót lub czynności ingerujących w konstrukcję wałów przeciwpowodziowych, w tym ich rozkopywania, uszkodzania darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów, wbijania słupów i ustawiania znaków;

4) lokalizowania i wykonywania na wałach przeciwpowodziowych obiektów lub urządzeń niezwiązanych z nimi funkcjonalnie;

5) lokalizowania i wykonywania obiektów budowlanych przeznaczonych na stały lub czasowy pobyt ludzi, budynków inwentarskich, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów na terenach położonych w pasie gruntu do 50 m od stopy wału od strony odpowietrznej;

6) lokalizowania lub rozszerzania cmentarzy na terenach położonych w pasie gruntu od 50 m od stopy wału od strony odpowietrznej do linii brzegu wód;

7) lokalizowania i wykonywania obiektów budowlanych na obszarze międzywała, jak też wykonywania na tym obszarze robót lub czynności, które mogłyby utrudnić ochronę przed powodzią”.

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zakazów, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5 i 7, nie stosuje się do robót związanych z utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych, budową, przebudową lub utrzymaniem budowli przeciwpowodziowych, jak też urządzeń funkcjonalnie i bezpośrednio powiązanych z wałami przeciwpowodziowymi oraz ze śródlądowymi drogami wodnymi, realizowanymi lub administrowanymi przez PGW Wody Polskie.”;

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a o treści:

„2a. Właściciele gruntu położonego w pasie gruntu od 50 m od stopy wału oraz właściciele gruntów i nieruchomości sąsiednich, jak też właściciele gruntów zajętych pod drogi dojazdowe do budowli przeciwpowodziowych, są obowiązani umożliwić właścicielowi urządzeń i budowli, o których mowa w ust.2, przejazd i wejście na te grunty celem umożliwienia wykonania robót, o których mowa w ust.2.”.

d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Do wniosku o wydanie decyzji, o której mowa w ust. 4, dołącza się:

1) charakterystykę planowanych działań wraz z podstawowymi danymi technicznymi, opisem planowanej technologii robót oraz zakładanym harmonogramem działań, obejmujące w szczególności:

a) przedmiot i cel planowanych działań oraz sposób zagospodarowania terenu;

b) zakres i sposób prowadzenia robót ziemnych oraz zamierzonych do wprowadzenia zmian w zakresie ukształtowania powierzchni ziemi, w tym przedstawienie zmian tego ukształtowania w formie graficznej na mapie określonej w pkt 2;

- c) opis charakterystycznych parametrów technicznych planowanych obiektów budowlanych, , w tym opis techniczny kondygnacji podziemnych, opis przyłączy infrastruktury technicznej oraz ogrodzeń, a w razie potrzeby także rzuty i przekroje tych obiektów;
 - d) opis sposobu zabezpieczenia obiektów i robót przed wodami powodziowymi w fazie prowadzenia prac i po ich zakończeniu;
- 2) aktualną mapę sytuacyjno-wysokościową pobraną z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, kopię tej mapy potwierdzoną przez wnioskodawcę za zgodność z oryginałem albo inną mapę sytuacyjno-wysokościową z naniesionym schematem planowanych obiektów lub robót, umożliwiającą również ustalenie położenia tych obiektów lub robót względem wód tworzących zagrożenie powodziowe;
 - 3) opinię ustalającą przestrzenne i czasowe oddziaływania planowanych działań na szczelność i stabilność wałów przeciwpowodziowych przed i po ich wykonaniu, uwzględniającą dane, o jakich mowa w art.169 ust.3 oraz zakres, w jakim wały przeciwpowodziowe podlegają sprawdzeniu pod względem warunków bezpieczeństwa zgodnie z przepisami w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie, sporządzoną przez osobę uprawnioną do sporządzania dokumentacji, o jakiej mowa w pkt 4 lub 5 – w przypadku, gdy planowane działania nie ingerują bezpośrednio w konstrukcję wału lub nie dotyczą obiektów budowlanych;
 - 4) w przypadku, gdy planowane działania dotyczą obiektów budowlanych, dodatkowo: opinię geotechniczną, dokumentację badań podłoża gruntowego wraz z modelem geologicznym, dokumentację geologiczno-inżynierską, sporządzane dla obiektów budowlanych posadowianych w skomplikowanych warunkach gruntowych zgodnie z przepisami w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych;
 - 5) w przypadku planowania robót, które mogą naruszyć strukturę korpusu lub podłoża wałów przeciwpowodziowych, a także mogą negatywnie oddziaływać na prawidłową eksploatację i użytkowanie wału przeciwpowodziowego, dodatkowo lub na wezwanie organu: ocenę wpływu planowanego przedsięwzięcia na stan bezpieczeństwa wału, wykonaną przez osobę uprawnioną do wykonywania oceny stanu technicznego i bezpieczeństwa takiej budowli; ”;
- e) po ust. 5 dodaje się ust. 5a i 5b w brzmieniu:

„5a. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej oraz ministrem właściwym do spraw środowiska, może określić, w drodze rozporządzenia, referencyjne metodyki polowych i laboratoryjnych badań gruntów i ich interpretacji oraz referencyjne metodyki sprawdzenia wałów przeciwpowodziowych pod względem warunków bezpieczeństwa. Wydając rozporządzenie minister weźmie pod uwagę cel, jakim mają służyć badania i sprawdzenia, warunki techniczne jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie, zróżnicowane poziomy zagrożenia i ryzyka powodziowego oraz cele zarządzania ryzykiem powodziowym.

5b. Właściwy organ Wód Polskich odmawia, w drodze decyzji, zwolnienia od zakazów określonych w ust. 1 pkt 1-5, jeżeli:

- 1) planowane działania, mimo zastosowania związanych z nimi, proponowanych technicznych środków zabezpieczenia szczelności lub stabilności wałów, mogą wywrzeć negatywny wpływ na szczelność lub stabilność tych wałów;
- 2) negatywny wpływ na szczelność lub stabilność wałów mogą wywrzeć inne działania, związane funkcjonalnie z planowanymi działaniami, określonymi w ust.4, realizowane poza nieruchomością, której dotyczą te planowane działania, w tym w szczególności przejeżdżanie przez wały oraz wzdłuż wałów do tej nieruchomości lub wykonywanie urządzeń budowlanych związanych z przyłączeniem nieruchomości do sieci infrastruktury technicznej;
- 3) planowane działania są niezgodne z celami zarządzania ryzykiem powodziowym lub ustaleniami planu zarządzania ryzykiem powodziowym.”

f) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. W przypadku wykonania robót lub czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5, nieobjętych decyzją, o której mowa w ust. 4, organ Wód Polskich właściwy do wydania tej decyzji, mając na uwadze konieczność zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych, nakazuje, w drodze decyzji, przywrócenie stanu poprzedniego albo, odpowiednio do okoliczności, stanu nieutrudniającego ochrony przed powodzią, na koszt tego, kto wykonał te roboty lub czynności. Jeżeli nie można ustalić podmiotu, który wykonał te roboty lub czynności, przywrócenie stanu niepowodującego zanieczyszczenia wód nakazuje się właścicielowi nieruchomości na jego koszt. W decyzji określa się termin jej wykonania oraz sposób przywrócenia stanu nieutrudniającego ochrony przed powodzią.”;

g) po ust. 8 dodaje się ust. 8a i 8b w brzmieniu:

„8a. Przepisu ust.8 nie stosuje się, jeżeli w stosunku do obiektu budowlanego powstałego w wyniku robót, o jakich mowa w ust.8, zachodzą podstawy dla wszczęcia postępowania o nakazanie rozbiórki obiektu budowlanego będącego w budowie albo wybudowanego bez wymaganego pozwolenia na budowę albo bez wymaganego zgłoszenia dotyczącego budowy, zgodnie przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz.1186, z późn. zm.). Decyzje wydawane w wyniku tego postępowania wymagają uzgodnienia z organem, o którym mowa w ust.4.

8b. Stronami postępowania w sprawie o wydanie decyzji, o jakiej mowa w ust.8, są: podmiot, który wykonał roboty lub czynności nieobjęte decyzją, o której mowa w ust. 4 oraz właściciel wału przeciwpowodziowego i gruntu pod tym wałem.”;

h) po ust. 10 dodaje się ust. 11 w brzmieniu:

„11. Zasady i tryb usuwania drzew i krzewów na terenach, o których mowa w ust.9, w związku z realizacją działań objętych decyzją, o której mowa w ust.4, określają przepisy o ochronie przyrody. Zezwolenie na usunięcie drzew lub krzewów na tych terenach wydaje się po zasięgnięciu opinii organu, o którym mowa w ust. 9.

11) w art. 179:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wykonanie drogi rowerowej oraz wyznaczenie szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego na wale przeciwpowodziowym, jak też wyznaczenie szlaku turystycznego wodniackiego związanego z korzystaniem z wału przeciwpowodziowego, wymaga uzyskania zgody właściciela tego wału.

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Właściwy organ Wód Polskich wydaje zgodę, o której mowa w ust.1, po wydaniu decyzji, o jakiej mowa w art. 176 ust. 4.”

c) ust. 3, 4 i 6 skreśla się.

12) po art. 217 dodaje się art. 217a o treści:

„Art. 217a. 1. Skarbowi Państwa przysługuje prawo pierwokupu w przypadku sprzedaży nieruchomości obejmującej grunt pod urządzeniami wodnymi lub grunt w międzywale.

2. W przypadku określonym w ust.1 nie stosuje się prawa pierwokupu lub pierwszeństwa w nabyciu nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa lub gminy, określonego w przepisach odrębnych.

3. Prawo pierwokupu wykonuje organ, o jakim mowa w art. 212 ust.1.

4. Artykuł 217 ust.14-18 stosuje się odpowiednio.”;

13) w art. 218 ust.3 otrzymuje brzmienie:

„3. Grunty zabudowane urządzeniami wodnymi znajdujące się poza linią brzegu oraz urządzenia wodne lub ich części, grunty położone w międzywalu, jak też położone na tych nieruchomościach budynki, budowle oraz inne urządzenia, stanowiące odrębny od gruntu przedmiot własności, służące do realizacji zadań określonych w przepisach ustawy - stanowiące własność Skarbu Państwa, jak też wobec których prawa właścicielskie wykonują podmioty, o których mowa w art. 212 ust. 1, są zasobem nieruchomości Skarbu Państwa.”;

14) w art. 233 ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1. Właściciel nieruchomości przyległej do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych oraz właściciel nieruchomości położonej w międzywalu, jest obowiązany umożliwić dostęp do wód albo do nieruchomości położonej w międzywalu, na potrzeby wykonywania robót związanych z utrzymywaniem wód, ochroną przeciwpowodziową oraz dla ustawiania znaków żeglugowych lub hydrologiczno-meteorologicznych urządzeń pomiarowych.”;

15) w art.234 ust.2 otrzymuje brzmienie:

„2. Na właścicielu gruntu ciąży obowiązek usunięcia przeszkód oraz zmian w odpływie wody, powstałych na jego gruncie na skutek przypadku lub działania osób trzecich, ze szkodą dla gruntów sąsiednich. Obowiązek ten nie dotyczy zmian spowodowanych powodzią albo trwałym zajęciem gruntu, w sposób naturalny, przez śródlądowe wody płynące.”;

16) w art. 235 ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1. Właściciele gruntów mogą, w drodze pisemnej ugody, ustalić zmiany stanu wody na gruntach, jeżeli zmiany te nie wpłyną szkodliwie na inne nieruchomości lub na gospodarkę wodną lub na zarządzanie ryzykiem powodziowym. Uгода nie może dotyczyć wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.”;

17) w art. 240:

a) ust. 3 w pkt 28 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 29 w brzmieniu:

„29) prowadzą sprawy dotyczące zgłoszeń wodnoprawnych, o których mowa w art. 394 ust. 1 pkt 13.”;

b) ust. 5 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) prowadzą sprawy dotyczące zgłoszeń wodnoprawnych, z wyłączeniem art. 394 ust. 1 pkt 13;”;

18) w art. 264:

a) ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wody Polskie, w zakresie swojej właściwości, mogą rozporządzać nieruchomościami niebędącymi mieniem, o którym mowa w art. 261 ust. 1, jak też innym mieniem, w stosunku do którego wykonują prawa właścicielskie Skarbu Państwa na podstawie art. 258 ust.5, przez ustanawianie ograniczonych praw rzeczowych, oddawanie w najem, dzierżawę, użyczenie lub zamianę, a wpływy z tego tytułu stanowią ich przychód.”;

b) ust.9 otrzymuje brzmienie:

„9. Wody Polskie nabywają nieruchomości do zasobu nieruchomości, o którym mowa w art. 218 ust.3 i rozporządzają, z wyłączeniem mienia, o którym mowa w art. 261 ust. 1, nieruchomościami z tego zasobu, w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa.”;

19) w art. 390

a) ust.1:

- pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią”;

- po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) budowę lub przebudowę obiektów budowlanych i urządzeń budowlanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią”;

b) ust.2 otrzymuje brzmienie:

„2. W pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 1a, określa się wymagania dla obiektów budowlanych i urządzeń budowlanych, wykonywanych lub przebudowywanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.”;

c) ust.4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej oraz minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw żeglugi śródlądowej określą, w drodze rozporządzenia:

1) zakres wymagań, jakie dla obiektów budowlanych i urządzeń budowlanych, budowanych lub przebudowywanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, może określać pozwolenie wodnoprawne,

- 2) zakres stosowania wymagań określonych na podstawie pkt 1, do obiektów budowlanych lub urządzeń budowlanych oddanych do użytkowania przed wejściem w życie przepisów ustanawiających te wymagania,
- kierując się koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia przed powodzią.”

20) w art. 394 ust. 1 pkt 12 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 13 w brzmieniu:

„13) zmiana sposobu użytkowania obiektu na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią.”;

21) w art. 397 ust.1 pkt 1 lit. e otrzymuje brzmienie:

„1) dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich - w sprawach decyzji, o których mowa w art. 76 ust. 2, art. 77 ust. 3, 8, 11 i 14, art. 163 ust.11, art. 163a ust.6, art. 166 ust. 5, art. 175 ust. 1, art. 176 ust. 4, 5b, 8-10, art. 182 ust. 1, art. 199 ust. 4, art. 201 ust. 1, art. 202 ust. 1, art. 206 oraz w art. 343 ust. 2, 3 i 6;”;

22) w art. 407 po ust. 5 dodaje się ust. 5a o treści:

„5. Do wniosku o wydanie pozwolenia wodnoprawnego na budowę lub przebudowę obiektów budowlanych i urządzeń budowlanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią dołącza się instrukcję bezpieczeństwa powodziowego, o jakiej mowa w art. 409b.”

23) po art. 409a dodaje się art. 409b – 409d, w brzmieniu:

„Art. 409b. 1. Instrukcja bezpieczeństwa powodziowego obiektu budowlanego, zwana dalej instrukcją, składa się z części opisowej i graficznej.

2. Część opisowa instrukcji określa:

- 1) informacje, o których mowa w art. 169 ust.3, w odniesieniu do nieruchomości, na której planowana jest budowa lub przebudowa obiektu budowlanego lub zespołu takich obiektów lub urządzeń budowlanych;
- 2) zakres i charakterystykę planowanych obiektów lub urządzeń określonych w pkt 1 oraz obiektów lub urządzeń już istniejących na nieruchomości określonej w pkt 1;
- 3) uwarunkowania ochrony nieruchomości przed skutkami powodzi, uwzględniające usytuowanie, przeznaczenie i sposób użytkowania projektowanego lub przebudowywanego obiektu budowlanego oraz uwarunkowania wynikające z procesu technologicznego lub magazynowania materiałów, surowców lub paliw, jeśli są prowadzone w tym obiekcie;

- 4) warunki techniczne dla projektowanego lub przebudowywanego obiektu budowlanego lub urządzeń budowlanych wymagane ze względu na informacje i uwarunkowania określone w pkt 1 i 2;
 - 5) sposób zabezpieczenia obiektu budowlanego i urządzeń budowlanych przed wodami powodziowymi o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na sto lat;
 - 6) wymagane urządzenia techniczne lub inne elementy wyposażenia obiektu budowlanego lub urządzeń budowlanych, zabezpieczających je przed skutkami powodzi oraz wymagania w zakresie przeglądów technicznych, utrzymania i konserwacji tych urządzeń lub elementów;
 - 7) sposób postępowania na wypadek wystąpienia powodzi, w tym wskazanie osób odpowiedzialnych za zabezpieczenie obiektu, prowadzenie ewakuacji, określenie czasu niezbędnego do zabezpieczenia obiektu i ewakuacji;
 - 8) drogi, warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz inwentarza;
 - 9) sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z treścią instrukcji;
 - 10) obowiązki właściciela, zarządcy i użytkowników obiektu budowlanego w zakresie utrzymania obiektu budowlanego lub urządzeń budowlanych, wynikające z wymagań ochrony przeciwpowodziowej określonych w instrukcji;
 - 11) określenie oraz podpisy osób lub podmiotów opracowujących instrukcję.
3. Część graficzna instrukcji określa:
- 1) usytuowanie obiektu budowlanego i urządzeń budowlanych na nieruchomości oraz związane z nim drogi ewakuacji, przedstawione na kopii mapy zasadniczej;
 - 2) położenie obiektu budowlanego względem wód tworzących zagrożenie powodziowe, z uwzględnieniem danych graficznych dotyczących: charakteru i parametrów zagrożenia powodziowego oraz lokalizacji elementów systemu ochrony przeciwpowodziowej;
 - 3) położenie obiektu budowlanego względem zabudowy sąsiadującej i innych obiektów istotnych z punktu widzenia ewakuacji lub innych działań ratowniczych w razie wystąpienia powodzi;
 - 4) rysunek, a w razie potrzeby również rzuty i przekroje, obiektu budowlanego obrazujący powierzchnię, wysokość i liczbę kondygnacji budynku, usytuowanie obiektów sąsiadujących, przewidywaną liczbę stałych i czasowych użytkowników obiektu, ze wskazaniem lokalizacji kurków głównych instalacji gazowej,

przeciwpożarowych wyłączników prądu, zaworów instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej;

- 5) położenie dróg dojazdowych przeznaczonych dla podmiotów prowadzących akcje ratownicze, z zaznaczeniem wjazdów na nieruchomości.

4. Instrukcja może być sporządzona z wykorzystaniem części graficznej projektu budowlanego, jeżeli projekt ten odpowiada wymaganiom określonym ust.3.

5. Instrukcję sporządza osoba posiadająca uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń.

Art.409c. 1. Instrukcję bezpieczeństwa powodziowego zatwierdza się w pozwoleniu wodnoprawnym na budowę lub przebudowę obiektów budowlanych i urządzeń budowlanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Instrukcję doręcza się właścicielowi wód oraz właściwemu miejscowo wojewodzie.

2. Jeżeli instrukcja, o jakiej mowa w ust.1 dotyczy obiektu podlegającego ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 282 i 782), pozwolenie wodnoprawne o jakim mowa w ust.1 wydaje się po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Występując o dokonanie uzgodnienia organ właściwy do wydania pozwolenia przedstawia wniosek o wydanie decyzji, operat wodnoprawny oraz instrukcję bezpieczeństwa powodziowego. Zatwierdzoną instrukcję włącza się do instrukcji przygotowania i realizacji planów ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, sporządzanej na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Art. 409d. 1. Instrukcja bezpieczeństwa powodziowego powinna być utrzymywana przez cały okres użytkowania obiektu budowlanego oraz eksploatacji urządzeń budowlanych i innych urządzeń objętych tą instrukcją.

2. Instrukcję bezpieczeństwa powodziowego utrzymuje się łącznie z książką obiektu budowlanego, o której mowa w art. 64 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186 z późn. zm.), jeżeli jest wymagana.

3. Instrukcja bezpieczeństwa powodziowego podlega aktualizacji w przypadku zmiany warunków ochrony przeciwpowodziowej lub zagrożenia powodziowego, a także w razie rozbudowy, nadbudowy, przebudowy lub zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części.

4. Przeglądu aktualności instrukcji w fazie użytkowania obiektu budowlanego dokonuje się w ramach kontroli stanu technicznego obiektu budowlanego, prowadzonej

na podstawie art. 62 ust.1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane albo w razie wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 61 pkt 2 tej ustawy.

5. Instrukcja bezpieczeństwa powodziowego powinna się znajdować w miejscach dostępnych dla ekip ratowniczych.”;

24) w art.425 w ust.1 w pkt 10 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 11 w brzmieniu:

„11) robót i obiektów budowlanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, mających wpływ na realizację celów zarządzania ryzykiem powodziowym.”;

25) w art. 468 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do naprawienia szkód, o których mowa w przepisach ustawy, z wyłączeniem szkód, o których mowa w art. 31 ust. 7, art. 175 ust. 2, art. 176 ust. 10, art. 177 ust. 2 oraz art. 182 ust. 6 lub związanych z zastosowaniem art. 174a - 174c, stosuje się przepisy art. 469.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) dotychczasową treść art. 3 oznacza się jako ust.1 oraz dodaje się ust.2 w brzmieniu:

„2. Tereny, na których wykluczone lub ograniczone jest zakładanie lub rozszerzanie cmentarzy określają przepisy odrębne.”;

2) w art. 6 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W przypadku, w którym istniejący cmentarz położony jest na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, strefy ochronnej ujęcia wody, obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych lub w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego, w rozumieniu przepisów prawa wodnego, decyzję określoną w ust.1 i 2 wydaje się po uzgodnieniu z dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich.”;

3) w art. 7 po ust.1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Grób, z zastrzeżeniem ust.3, nie może być użyty do ponownego chowania, jeżeli istniejący cmentarz położony jest na obszarze, na którym zgodnie z przepisami odrębnymi zakazane jest zakładanie lub rozszerzanie cmentarzy, chyba że zgodnie z przepisami odrębnymi uzyskano zwolnienie z takiego zakazu .”

Art. 3. W ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, z późn. zm.):

- 1) w art. 30 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Do zgłoszenia dotyczącego obiektu budowlanego położonego na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią dołącza się instrukcję bezpieczeństwa powodziowego, o jakiej mowa w art. 409b ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz. 310, z późn. zm.);”;

- 2) w art.35 ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) zgodność projektu budowlanego z ustaleniami instrukcji bezpieczeństwa powodziowego, jeśli jej sporządzenie jest wymagane”;

- 3) w art. 55 ust. 1 pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) obiekt znajduje się na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią.”;

- 4) w art. 59 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Decyzję o pozwoleniu na użytkowanie obiektu budowlanego wydaje się w uzgodnieniu z dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich. Przepis art. 166 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne stosuje się odpowiednio.”;

- 5) w art. 71 ust. 2 pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 i 8 w brzmieniu:

„7) kopię zgłoszenia wodnoprawnego, o którym mowa w art. 394 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, wraz z zaświadczeniem o niezgłoszeniu sprzeciwu, o którym mowa w art. 423 ust. 9 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne.

8) instrukcję bezpieczeństwa powodziowego, o jakiej mowa w art. 409b ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz. 310, z późn. zm.), jeśli wymagane było jej sporządzenie.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 65, 284 i 471)

- 1) w art. 6 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) wydzielanie gruntów niezbędnych do realizacji zestawu działań, o którym mowa w art. 318 ust.1 pkt 7 ustawy dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r., poz. 310 i 695), określonego w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza lub realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym katalogu działań służących osiągnięciu celów zarządzania ryzykiem powodziowym, o których mowa

w art.172 ust.3 pkt 3 i 4 tej ustawy, zawartych w planach zarządzania ryzykiem powodziowym.”;

2) w art. 21a pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) grunty zabudowane urządzeniami *wodnymi* znajdujące się poza linią brzegu oraz urządzenia *wodne* lub ich części, grunty położone w międzywalu, jak też położone na tych nieruchomościach budynki, budowle oraz inne urządzenia, stanowiące odrębny od gruntu przedmiot własności, służące do realizacji zadań określonych w przepisach ustawy o której mowa w pkt 1- stanowiące własność Skarbu Państwa, wobec których prawa właścicielskie wykonują podmioty, o których mowa w art. 212 ust. 1 tej ustawy.

Art. 5. W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r., poz. 293 i 471) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10 po ust. 3b dodaje się ust. 3c w brzmieniu:

„3c. W odniesieniu do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, o jakich mowa w ust.2 pkt 1 lit.b), określa się w oparciu o analizę:

1) wpływu zagrożenia powodziowego, ustalonego na podstawie elementów map zagrożenia powodziowego, o jakich mowa w art. 169 ust.3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz. 310, z późn. zm.) na tereny przeznaczone pod zabudowę oraz

2) wpływu tej zabudowy na realizację celów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz realizację planów operacyjnych ochrony przed powodzią, sporządzanych na podstawie art.22 pkt 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464),

- uwzględniającą wyniki modelowania hydrologicznego i hydraulicznego powodzi.

2) w art. 15

a) w ust.2:

– w pkt 6 zwrot: „powierzchni biologicznie czynnej” zastępuje się wyrażeniem „terenu biologicznie czynnego”;

– pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) granice i sposoby zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie na podstawie odrębnych przepisów, w tym krajobrazów priorytetowych określonych w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa;”;

- po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

„7a) granice i sposoby zagospodarowania terenów górniczych, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych, ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu tych terenów lub obszarów oraz znajdujących się na nich obiektów, w tym zakaz zabudowy, jak też sposoby ochrony i adaptacji obiektów, odpowiednio do zagrożenia bezpieczeństwa ludności i mienia;”;

- b) po ust. 2a dodaje się ust.2b w brzmieniu

„2b. W odniesieniu do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, o jakich mowa w ust.2 pkt 7a, sposoby zagospodarowania i ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu tych obszarów oraz znajdujących się na nich obiektów, jak też sposoby ochrony i adaptacji obiektów, określa się na podstawie analizy:

1) wpływu zagrożenia powodziowego, ustalonego na podstawie elementów map zagrożenia powodziowego, o jakich mowa w art. 169 ust.3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz. 310, z późn. zm.) na tereny przeznaczone pod zabudowę lub inne zagospodarowanie, związane z pobytem ludzi lub z chowem lub hodowlą zwierząt,

2) wpływu ustalonego przeznaczenia i zagospodarowania terenu na tych obszarach na realizację celów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz realizację planów operacyjnych ochrony przed powodzią, sporządzanych na podstawie art.22 pkt 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464),

uwzględniającej wyniki modelowania hydrologicznego i hydraulicznego powodzi.”.

- 3) w art. 61ust.7 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wielkości powierzchni zabudowy i wielkości terenu biologicznie czynnego, w stosunku do powierzchni działki albo terenu;”.

Art. 6. W ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283, 284, 322 i 471) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 48 dodaje się ust.8 w brzmieniu:

„8. Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania, o którym mowa w ust.1-4, nie może dotyczyć projektu dokumentu albo projektu zmiany dokumentu,

którego realizacja dotyczy obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 ustawy dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r., poz. 310 i 695).”;

- 2) w art.57 po ust.2a dodaje się ust.2b w brzmieniu:

„2b. W przypadku gdy planowana realizacja danego dokumentu dotyczy obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, organem właściwym w sprawach opiniowania i uzgadniania w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko jest także organy właściwy do wydania oceny wodnoprawnej, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne.”;

Art. 7. W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2020 r. poz. 1064) w art.90 ust.1 pkt 2 kropkę następującą po lit. i zastępuje się przecinkiem oraz dodaje lit. j w brzmieniu:

„j) lokalizowaniem przedsięwzięć, niezwiązanych z wykonywaniem ochrony przed powodzią, żegluga lub gospodarowaniem wodami, mogących negatywnie wpłynąć na stabilność lub szczelność albo warunki eksploatacji budowli przeciwpowodziowych.”

Art. 8. W ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2019 r. poz. 701, z późn. zm.):

- 1) tytuł rozdziału 6 w dziale VII otrzymuje brzmienie: „Odpady z wypadków i katastrof naturalnych”;
- 2) po art. 101 dodaje się art. 101a w brzmieniu:

„Art. 101a. 1. Jeżeli wymagają tego względy ochrony życia, zdrowia ludzi lub środowiska, starosta właściwy ze względu na miejsce położenia nieruchomości, na której znajdują się odpady powstałe lub przemieszczone w wyniku katastrofy naturalnej, w rozumieniu przepisów o stanie klęski żywiołowej, może w drodze decyzji, wydanej z urzędu, nałożyć na posiadacza odpadów obowiązki dotyczące gospodarowania tymi odpadami, w tym obowiązek przekazania ich wskazanemu posiadaczowi odpadów.

2.Właściwy organ może zmienić, bez odszkodowania, sposób wykonania decyzji, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy wykonanie decyzji w sposób w niej wskazany okaże się niemożliwe lub może stwarzać zagrożenia dla życia, zdrowia lub środowiska lub inny sposób wykonania jest bardziej racjonalny ze względu na wymagania ochrony środowiska lub ze względów ekonomicznych przy zachowaniu właściwego poziomu ochrony życia, zdrowia ludzi i środowiska.

3. Decyzjom określonym w ust.1 i 2 służy rygor natychmiastowej wykonalności.
4. Organem odwoławczym w sprawach decyzji określonych w ust.1 i 2 jest wojewoda.”;

Art. 9. Do obiektów istniejących na obszarach określonych w art.163a ustawy zmienianej w art. 1, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nie stosuje się zakazów określonych w art.163a ustawy zmienianej w art. 1, chyba że dostosowanie tych obiektów do wymagań, o jakich mowa w art. 10, okaże się niemożliwe albo nie zostanie wykonane w terminie wynikającym z tych przepisów.

Art. 10. 1. Właściciel lub zarządca obiektu budowlanego istniejącego na obszarach określonych w art.163a ustawy zmienianej w art. 1 przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, obowiązany jest przeprowadzić audyt techniczny tego obiektu w zakresie zgodności z wymaganiami i warunkami określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 166 ust.14 i art. 390 ust.4 ustawy zmienianej w art. 1 oraz opracowuje dla nich instrukcję bezpieczeństwa powodziowego, o jakiej mowa w art. 409b tej ustawy, w terminie 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Jeżeli dostosowanie obiektu budowlanego określonego w ust.1 do wymagań i warunków określonych w instrukcji bezpieczeństwa powodziowego, sporządzonej w wyniku audytu, o którym mowa w pkt 1, nie będzie wymagać uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, o jakim mowa w art.390 ust.1 pkt 1a ustawy zmienianej w art. 1, instrukcję przedkłada się, w terminie określonym w ust.1, do zatwierdzenia organowi właściwemu do wydania tego pozwolenia.

3. Organ określony w ust.2 zatwierdza instrukcję bezpieczeństwa powodziowego w drodze decyzji. W takim przypadku obiekt budowlany dostosowuje się do wymagań i warunków określonych w instrukcji bezpieczeństwa powodziowego, o której mowa w ust 1, w terminie 2 lat od dnia, kiedy decyzja w sprawie zatwierdzenia instrukcji stała się wykonalna..

4. Organ określony w ust.2 odmawia, w drodze decyzji, zatwierdzenia instrukcji bezpieczeństwa powodziowego określonej w ust.3 jeżeli:

1) dostosowanie obiektu budowlanego lub urządzeń budowlanych do wymagań określonych w instrukcji bezpieczeństwa powodziowego wymaga rozbudowy, nadbudowy lub przebudowy tego obiektu lub urządzeń;

2) z instrukcji wynika, że nie jest możliwe dostosowanie obiektu do określonych w instrukcji, wymaganych warunków technicznych w zakresie bezpieczeństwa konstrukcji bezpieczeństwa użytkowania obiektu budowlanego.

5. Jeżeli z instrukcji bezpieczeństwa powodziowego, sporządzonej w wyniku audytu, o którym mowa w pkt 1, wynikać będzie konieczność przebudowy obiektu albo wykonania

robót budowlanych wymagających pozwolenia na budowę albo zgłoszenia na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, obiekt ten dostosowuje się do wymagań i warunków określonych w instrukcji bezpieczeństwa powodziowego, o której mowa w pkt 1, w terminie 6 lat od dnia, kiedy pozwolenie wodnoprawne, o jakim mowa w art.390 ust.1 pkt 1a ustawy zmienianej w art. 1, stało się wykonalne.

6. Jeżeli z instrukcji bezpieczeństwa powodziowego, sporządzonej w wyniku audytu, o którym mowa w pkt 1, wynikać będzie brak możliwości dostosowania obiektu budowlanego lub urządzeń budowlanych do wymagań i warunków określonych w instrukcji bezpieczeństwa powodziowego, o której mowa w pkt 1, stosuje się art. 174a ust.3 pkt 1 albo pkt 2.

Art.11. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta uwzględni elementy map zagrożenia powodziowego, o których mowa w 169 ust.5 ustawy zmienianej w art.1, po ich pierwszej aktualizacji dokonanej na podstawie ustawy zmienianej w art.1, dokonując pierwszej oceny aktualności studium i planów miejscowych, o jakiej mowa w art.32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r., poz. 293 i 471), po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Art. 12. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy dotyczących uzyskania uprawnienia do użytkowania obiektu albo zmiany sposobu użytkowania stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 13. Rozporządzenie wydane na podstawie art. 390 ust.4 ustawy zmienianej w art. 1 zachowuje moc do czasu wydania nowego rozporządzenia, jednak nie dłużej niż 2 lata od dnia wejście w życie niniejszej ustawy.

Art. 14. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Ustawa niniejsza ma za zadanie wsparcie wdrożenia planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz realizacji celów tych planów w zakresie:

1. zapewnienia racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego,
2. ograniczania istniejącego zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
3. ograniczania przebywania osób na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią w celu ograniczenia ryzyka powodziowego dla zdrowia i życia ludzi,
4. ograniczania strat w przypadku powodzi, w tym przez stworzenia zaleceń architektoniczno-budowlanych dla obiektów budowlanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
5. zapewnienia możliwości realizacji i eksploatacji technicznej infrastruktury ochrony przeciwpowodziowej.

Odniesienie do celu 1

Ustawa niniejsza wdraża „Wytyczne w zakresie lokalizacyjnych i technicznych aspektów zabudowy na obszarach zagrożenia powodziowego”, opracowane dla instrumentów zarządzania ryzykiem powodziowym w ramach planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Wytyczne te zostały już w części wdrożone w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz.310 z późn. zm.).

Wytyczne te zyskały na nowo aktualność w konsekwencji odejścia przez ustawodawcę w ww. ustawie od generalnego, względnego zakazu: 1) wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych; 2) sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk; 3) zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, budową, przebudową lub remontem drogi rowerowej, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie oraz czynności związanych z wyznaczaniem szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego, wynikającego z art.88l ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz.1121).

Normatywizacja tych wytycznych związana jest przede wszystkim z potrzebą objęcia przepisami rangi ustawy zakazów dotyczących zagospodarowania i zabudowy obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, u podstaw których leży zabezpieczenie środowiska przed rozprzestrzenianiem zanieczyszczeń w czasie powodzi, jak też potrzeba ochrony ludności na obszarach na których średnie i wysokie prawdopodobieństwo powodzi w powiązaniu z wysokością zalewu wodą stwarzałoby zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi. Ma również na celu osadzenie tych wytycznych w systemie prawa, w szczególności w przepisach zmienianych niniejszą ustawą aktów prawnych: ustaw - o gospodarce nieruchomościami, o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz o odpadach oraz systemie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Proponowane zmiany pozostają również w związku z proponowanymi odrębnie zmianami prawa mającymi na celu ochronę i wzmacnianie retencji wód oraz wdrożenie nietechnicznych metod zarządzania ryzykiem powodziowym.

Artykuł pierwszy wprowadza zasadnicze w ww. kontekście zmiany w głównym akcie prawnym, tj. ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.

W art. 35 ust.1 proponuje się rozszerzyć kompetencje wojewody do wprowadzania w drodze aktu prawa miejscowego, czasowych ograniczenia w korzystaniu z wód oraz zmian sposobu gospodarowania wodą, zastrzeżonych dotychczas tylko na wypadek klęski żywiołowej i dotyczących tylko zmian sposobu gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych. Doświadczenia wielkich powodzi poprzednich lat wskazują, że przepis ten nie mógł być stosowany, przede wszystkim z uwagi na nieskorzystanie z możliwości wprowadzenia stanu klęski żywiołowej. Dlatego też zaproponowano, by miał on zastosowanie w sytuacjach nadzwyczajnych, w rozumieniu ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464), obejmujących zakresem również sytuacje kryzysowe, w rozumieniu przepisów o zarządzaniu kryzysowym, powszechnie wdrażanych w przypadku powodzi. Zmiana ta koresponduje również z obowiązkiem wojewodów opracowania planów operacyjnych ochrony przed powodzią, sporządzane na podstawie art.22 pkt 3 ww. ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie. Kompetencja wojewodów w zakresie wprowadzania zmian sposobu gospodarowania wodą w urządzeń wodnych rozciągana jest również na zbiorniki przeciwpowodziowe, budowle regulacyjne, stopnie wodne oraz poldery przeciwpowodziowe, co pozwoli na sprawniejsze i bardziej skoordynowane zarządzanie kryzysowe w razie wystąpienia powodzi, ale również, przez możliwość decydowania o gospodarowaniu wodą zgromadzoną w wyniku wezbrania powodziowego, na lepszą koordynację usuwania skutków powodzi oraz wykorzystania potencjału wody mającego

swoje źródło w wezbraniu powodziowym do innych celów, w tym retencji, o ile będzie to możliwe ze względów technicznych lub sanitarnych.

W dodawanym art. 34a ustawy wyklucza się możliwość wydobywania, w ramach szczególnego korzystania z wód, kamienia, żwiru lub piasku z określonych typów wód śródlądowych, przede wszystkim rzek krajobrazu górskiego i wyżynnego, które cechuje szybka prędkość przepływu wód. W przypadku tych typów wód wydobywanie i przemieszczenie kamienia, żwiru lub piasku poza koryto potoków lub rzek prowadzi do obniżenia rzędnej koryta i przyspieszonej erozji koryta, co zwiększa znacząco zagrożenie powodziowe i najczęściej prowadzi w kolejnych latach do sztucznego i kosztownego „karmienia” potoków i rzek w ramach inwestycji ochrony przeciwpowodziowej, co znacząco przewyższa korzyści z opłat czerpanych za to wydobywanie. Proponowana zmiana ma charakter prewencyjny i eliminować ma takie sprzężenie zwrotne opisanych zjawisk.

W art.77 ust.1 dodaje się pkt 3a wprowadzający zakaz lokalizowania i realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283, 284, 322 i 471), związanych z gromadzeniem ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, lub z przetwarzaniem odpadów, na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi co najmniej 0,2%. Zakaz ten obejmuje w konsekwencji te rodzaje przedsięwzięć, które ze względu na charakter planowanej działalności, szczególnie używanie substancji chemicznych lub ich mieszanin, mogą potencjalnie zwiększać ryzyko oddziaływania na środowisko na obszarze zagrożonym powodzią i z tego powodu wymagać powinny oceny oddziaływania na środowisko. Zakaz ten jest wyodrębniany przede wszystkim ze względu na potrzebę ustanowienia takiego ograniczenia również na terenach o prawdopodobieństwie powodzi 0,2 % (raz na 500 lat), a więc poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Dla ww. zakazu nie przewiduje się odrębnej procedury zwalniania z tego zakazu, gdyż przedsięwzięcia te będą wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a stanowisko właściwego organu Wód Polskich obejmować będzie w tym postępowaniu zarówno ocenę potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko, jak i dokonywanie wiążącego uzgodnienia w zakresie warunków realizacji przedsięwzięcia, do prawa odmowy takiego uzgodnienia w uzasadnionych przypadkach włącznie.

W ust.3 art. 77 proponuje się również dodanie kryteriów, jakimi właściwy organ wód Polskich powinien się kierować przy ocenie zasadności zwolnienia z zakazów określonych w ust.3 w przypadku działań nie stanowiących „przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, o warunki niezbędne dla ochrony jakości wód oraz zapewnienia

wykonania planów operacyjnych ochrony przed powodzią, o których mowa w art.22 pkt 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464).

W art.163 ustawy – Prawo wodne wprowadza się, wzorem zasad określonych dla budownictwa wodnego, obowiązek uwzględniania przy projektowaniu, wykonywaniu, utrzymywaniu lub zmianie przeznaczenia obiektów budowlanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią: prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i poziomu zagrożenia powodziowego, zakresu wymagań oraz warunków dla planowanej zabudowy oraz planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie art.166 ust.14, jak też planów operacyjne operacyjnych ochrony przed powodzią, sporządzanych przez wojewodów. Zasadniczym celem takiej reguły projektowania obiektów budowlanych jest objęcie analizami prowadzonymi w procesie projektowania: zabezpieczeń technicznych obiektów budowlanych na wypadek powodzi oraz projektowania tych obiektów w łączności z ustaleniami dotyczącymi dróg i sposobu ewakuacji ludności z tych obiektów w przypadku wystąpienia powodzi. W artykule tym dodaje się również drugą regułę, dotyczącą obiektów liniowych, przyjmując ich rozumienie za art.3 pkt 3a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, z późn. zm.) oraz urządzeń infrastruktury technicznej, przyjmując ich rozumienie za art.143 ust.2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 65, 284 i 471), na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, stanowiącą, że te obiekty i urządzenia projektuje się, wykonuje i utrzymuje z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i poziomu zagrożenia powodziowego, a także, odpowiednio, konieczności zapewnienia ciągłości ich użytkowania lub eksploatacji w przypadku wystąpienia powodzi oraz wykorzystania tych obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej do ewakuacji ludności z obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, jak też konieczności zapewnienia funkcjonowania infrastruktury krytycznej, w rozumieniu przepisów o zarządzaniu kryzysowym. Reguła ta tworzy determinantę procesu projektowania przede wszystkim w aspekcie konieczności zapewnienia ciągłości użytkowania lub eksploatacji tych obiektów lub urządzeń w sytuacjach kryzysowych, utrzymania ich roli w procesie ewakuacji ludności zagrożonej powodzią, jak też niezawodności funkcjonowania infrastruktury krytycznej.

W art. 163a wprowadza się także zakaz samowolnej zmiany ukształtowania powierzchni ziemi (rzeźby terenu), w szczególności zwiększającej ryzyko powodziowe oraz sankcyjny przepis o nakazie przywrócenia terenu do stanu poprzedniego albo nie powodującego wzrostu takiego ryzyka. Ustanawia się ponadto wymóg, by zmiana naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, jeśli jej następstwem miałyby być lub jest zmiana przeznaczenia terenu albo zmiana dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenu, następowała wyłącznie w trybie

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Uregulowania powyższe mają przeciwdziałać częstej praktyce dokonywania samowolnej zmiany ukształtowania terenu, bez oceny wpływu takich działań na wymogi ochrony przeciwpowodziowej, celem przystosowania terenu pod możliwość jego zabudowy. Dzięki takiej procedurze, ocena dopuszczalności zmiany ukształtowania terenu będzie dokonywana przez Wody Polskie w ramach kompetencji wynikającej z art. 166 ust.2 ustawy – Prawo wodne.

Nowy art.163a ustawy – Prawo wodne, na podstawie wskazanych na wstępie wytycznych, ustanawia zakazy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi 1 % (średnie) albo 10 % (wysokie), różnicując zagospodarowanie tych terenów w zależności od wysokości zalewu wodą w czasie powodzi oraz rodzaju i funkcji obiektów budowlanych. Obostrzone zakazy dotyczą budynków zamieszkania zbiorowego o kategorii zagrożenia ludzi ZL II, jak też budynków użyteczności publicznej o kategorii zagrożenia ludzi ZL II, w rozumieniu przepisów w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Kategoria ZL II obejmuje obiekty przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się, takie jak szpitale, żłobki, przedszkola, domy dla osób starszych; stanowi normatywne i powszechnie stosowane w praktyce projektowej odniesienie do wskazywanej w wytycznych kategorii „budynków o szczególnym znaczeniu społecznym” (w tym szkół, internatów, żłobków, przedszkoli, domów dziecka, budynków związanych z przebywaniem osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, budynków związanych z przebywaniem ludzi o ograniczonych możliwościach decyzyjnych). Ilość i zakres zakazów ustalony został narastająco do wzrostu prawdopodobieństwa powodzi i wysokości zalewu. Zakazami objęto również obiekty, które mogą być źródłem zanieczyszczeń rozprzestrzenianych w wyniku powodzi: parkingi, garaże podziemne, budynki inwentarskie i gospodarcze, budynki rekreacji indywidualnej. W przypadku obszarów, na których prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie zakazy dotyczą również budowli rolniczych oraz obiektów gospodarki leśnej a także ogrodzeń, które mogłyby być barierą utrudniającą akcje ratownicze. Zakazy zawarte w art.77 ustawy rozszerzono również o zakazy lokalizowania i budowy instalacji do przetwarzania odpadów w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2019 r. poz. 701, z późn. zm.) oraz punktów zbierania, w tym przeładunku, odpadów wymagających uzyskania zezwolenia na zbieranie odpadów, stanowiących przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko – w stosunku do tych instalacji nie będzie możliwe wydanie zwolnienia z zakazu na podstawie art. 77 ust.3 ustawy. Zakazy sformułowano również dla pozostałych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, w szczególności obszaru międzywala, wysp i przymulisk oraz obszarów zagrożonych powodzią sztormową. Od zakazów przewiduje się jednak generalny wyjątek dla obiektów budowlanych związanych z gospodarką wodną,

w tym zapewnieniem ochrony przeciwpowodziowej i ochrony brzegu morskiego, obiektów portów i przystani, jak też możliwości lokalizowania dróg rowerowych oraz pieszych, rowerowych i wodnych szlaków turystycznych wraz ze związaną z nimi infrastrukturą. Wyjątek taki dotyczy również budynków gospodarczych i inwentarskich wykorzystywanych do chowu lub hodowli zwierząt na obszarach o prawdopodobieństwie powodzi równym 1% i głębokości zalewu do 0,5 m, obiektów budowlanych na obszarach o prawdopodobieństwie powodzi równym 1% i głębokości zalewu do 2 m oraz działalności rolniczej na obszarach o prawdopodobieństwie powodzi równym 10%, jeżeli dotyczy to przypadków szczególnych, kiedy ze względów ekofizjograficznych brak jest alternatywnych terenów dla zabudowy lub działalności takiego rodzaju. Warunkiem dopuszczenia wyjątku jest brak zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi oraz zwierząt.

Uznając, że łącznikiem dla zakazów z art. 163a, przepisów w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, jak też możliwych zasad zagospodarowania terenu i budowy lub przebudowy obiektów budowlanych są informacje zawarte, zgodnie z art.169, na mapach zagrożenia powodziowego, wprowadza się w art.166 ustawy – Prawo wodne, tworzącym zasadniczy instrument zarządzania tym zagospodarowaniem i dialogu między Wodami Polskimi i jednostkami samorządu terytorialnego w postaci uzgodnienia do dokumentów strategicznych lub planistycznych oraz decyzji lokalizacyjnych związanych z przedsięwzięciami na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, dodatkowe kryteria dokonywania tego uzgodnienia, w postaci: obowiązku ustalania prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i poziomu zagrożenia powodziowego na podstawie map zagrożenia powodziowego oraz uwzględniania wymagań i warunków określonych dla planowanej zabudowy oraz planowanego zagospodarowania terenów, w tym gospodarki rolnej, w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 116 ust.14 i nowego ust.15. Z powyższych względów w art. 169 dodaje się ust.5 obligujący do uwzględniania wybranych informacji przedstawianych na mapach zagrożenia powodziowego w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Zmiany zmierzają generalnie do podniesienia rangi map zagrożenia powodziowego jako źródła danych dla potrzeb delimitacji obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których z uwagi na bezpieczeństwo publiczne i ochronę środowiska doznawać mogą ograniczeń prawa i swobody obywatelskie, jak też jako źródła danych stosowanych przy określaniu praw i obowiązków dotyczących osób i mienia na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

W art. 166 w ust.15 dodaje się upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rolnictwa, działającego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej oraz ministrem właściwym do spraw środowiska, do określenia, w drodze rozporządzenia, istotnych dla gospodarki rolnej na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zagadnień:

- 1) kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz prowadzenia

działalności rolniczej, 2) ograniczenia w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, 3) szczególne zasady wykonywania zabiegów agrotechnicznych, stosowania środków ochrony roślin i nawozów, ochrony roślin przed agrofagami, zwalczania i zapobiegania chorobom zwierząt, 4) szczególne zasady gospodarowania odpadami z rolnictwa, ogrodnictwa, leśnictwa oraz przetwórstwa żywności, powstałymi w związku z wystąpieniem powodzi, 5) zasady rekultywacji gruntów rolnych zdegradowanych w wyniku powodzi. Regulacja ta w sposób kompleksowy pozwolić ma na wyznaczenie zasad dobrej praktyki rolniczej na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, uwzględniających prawdopodobieństwo powodzi i poziom zagrożenia powodzią.

Rozporządzenie to pozostawać będzie również w łączności ze zmianami wprowadzanymi w art.4 do ustawy o odpadach, dotyczącymi gospodarowania odpadami powstałymi m.in. w wyniku powodzi, w których znaczący udział mogą być także odpady z rolnictwa, ogrodnictwa, leśnictwa i przetwórstwa żywności. W przepisie tym przewiduje się zastosowanie modelu gospodarowania odpadami zbliżonego do gospodarowania odpadami z wypadków, w tym przede wszystkim ustanowienie dla starostów kompetencji do nakładania, w drodze decyzji wydanej z urzędu, na posiadacza odpadów, obowiązków dotyczących gospodarowania tymi odpadami, w tym obowiązku przekazania ich wskazanemu posiadaczowi odpadów. Pozwolić ma to, w intencji, na sprawną organizację procesu zbierania i przetwarzania odpadów powstałych lub rozprzestrzenionych w wyniku powodzi pozostających na terenie nieruchomości i traktowanych jako pozostające w miejscu na ten cel nieprzeznaczonym. Decyzjom tym służyć ma z mocy ustawy rygor natychmiastowej wykonalności, co ma uzasadnienie we względach bezpieczeństwa zdrowia i życia ludzi, jak też zostać zapewniona pewna elastyczność przez możliwość ich zmiany, odpowiednio do wymagań i harmonogramu usuwania skutków powodzi. Zaproponowano, by organem odwoławczym w tych sprawach był wojewoda, z racji iż zgodnie z art. 22 pkt 2 i 3 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, organ ten: 1) zapewnia współdziałanie wszystkich organów administracji rządowej i samorządowej działających w województwie i kieruje ich działalnością w zakresie zapobiegania zagrożeniu życia, zdrowia lub mienia oraz zagrożeniom środowiska, bezpieczeństwa państwa i utrzymania porządku publicznego, ochrony praw obywatelskich, a także zapobiegania klęskom żywiołowym i innym nadzwyczajnym zagrożeniom oraz zwalczania i usuwania ich skutków, na zasadach określonych w odrębnych ustawach; 2) dokonuje oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego województwa, opracowuje plan operacyjny ochrony przed powodzią oraz ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy.

W art. 234 i 235 Prawa wodnego, dotyczących praw i obowiązków w zakresie stosunków wodnych na gruncie wprowadza się uwarunkowania i ograniczenia podyktowane powodzią lub zarządzaniem ryzykiem powodziowym.

W art.425 w ust.1 w pkt 10 Prawa wodnego wprowadza się dodatkową przesłankę prowadzenia ocen wodnoprawnych, przewidując taki obowiązek w odniesieniu do robót i obiektów budowlanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, mających wpływ na realizację celów zarządzania ryzykiem powodziowym. Pozwoli to na objęcie kontrolą w aspekcie zgodności z celami środowiskowymi działań innych niż przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, w odniesieniu do których zgodność ta jest badana w postępowaniu o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zakres tego obowiązku będzie podlegać doprecyzowaniu w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 425 ust.2.

Z tożsamyh względów, tj. zagwarantowania oceny zgodności z celami środowiskowymi i wymaganiami ochrony przeciwpowodziowej, w art. 3 ustawy do ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283, 284, 322 i 471) wprowadzone zostało w nowym ust.8 art. 48 ograniczenie w możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania odniesieniu do projektu dokumentu albo projektu zmiany dokumentu, którego realizacja dotyczy obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Zaproponowano jednocześnie, by organem właściwym do opiniowania i uzgadniania w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko był organ właściwy w sprawach oceny wodnoprawnej, uczestniczący obecnie w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko.

W art. 4 wprowadza się zmianę w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 65, 284 i 471) przez rozszerzenie katalogu celów publicznych o wydzielanie gruntów niezbędnych do realizacji zestawu działań, o którym mowa w art. 318 ust.1 pkt 7 ustawy dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r., poz. 310 i 695), określonego w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza lub realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym, o których mowa w art.172 ust.3 pkt 3, w tym katalogu działań, o jakim owa w art.172 ust.3 pkt 4 tej ustawy, zawartych w planach zarządzania ryzykiem powodziowym. Taki status realizacji ww. działań ma swoje uzasadnienie w pozytywnych obowiązkach państwa zapewnienia ochrony wód oraz ochrony życia i mienia obywateli na wypadek katastrof naturalnych, przekładających się na cele zarządzania ryzykiem powodziowym, jak też w obowiązku państwa podejmowania działań zapobiegających szkodzie w środowisku i szkodom w rozumieniu przepisów prawa cywilnego, w zakresie w jakim jest to pochodną obowiązku ochrony wód, w tym ochrony przed powodzią.

W przejściowych art. 9 i 10 ustawy przewiduje się obowiązek i terminy dostosowania obiektów budowlanych istniejących już na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią

do wymagań i warunków określonych na podstawie art. 166. ust.14 i art. 390 ust.4 ustawy –z uwzględnieniem okresów planistycznych w jakich dokonywana jest aktualizacja planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Do obiektów tych nie znajdują zastosowania zakazy z art.163a, zgodnie z zasadą ochrony praw nabytych, chyba że dostosowanie do wymagań okaże się, przede wszystkim ze względów technicznych dotyczących danego obiektu budowlanego niemożliwe, a jego dalsze istnienie będzie źródłem znaczącego ryzyka albo dostosowanie to nie zostanie wykonane w wyznaczonym terminie.

Odnosnie do celów 2 i 3

Zagadnieniem autonomicznym względem samego zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego pozostaje ochrona życia i zdrowia ludzi przed zagrożeniem, które może wynikać z istnienia lub sposobu użytkowania obiektów znajdujących się na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Konieczne było stworzenie instrumentów, dzięki którym możliwe będzie usunięcie stanu zagrożenia. Przyjęto, że cel w postaci eliminacji lub minimalizacji zagrożenia można osiągnąć poprzez ograniczenie istniejącego zagospodarowania lub możliwości użytkowania obiektów, w sposób który powodowałby zagrożenie. Wdrożenie tego typu ograniczeń obniży istniejące ryzyko powodziowe oraz wyeliminuje część negatywnych skutków wywołanych powodzią.

Wielość możliwych stanów faktycznych oraz różny stopień zagrożenia wymaga by podjęte działania miały charakter proporcjonalny. Z tego powodu przyjęto rozwiązania, które mają na celu dostosowanie środków zaradczych do konkretnej sytuacji. Efekt ten osiągnięto poprzez stworzenie nowego postępowania, w ramach którego w sposób zintegrowany będzie można określać czy interwencja jest niezbędna, w jakim zakresie oraz jakie działania będą optymalne. Niezależnie od powyższych warto zwrócić uwagę, że przepisy ustawy mogą być stosowane także do spraw o specyficznym charakterze lub o mniejszej wagi. Należy to rozumieć jako wskazanie, iż możliwe jest ich stosowanie, nawet gdy oczywistym jest, że do osiągnięcia celu wystarczająca będzie tylko zmiana sposobu użytkowania albo wykonanie określonych czynności technicznych lub nietechnicznych. Odpowiednia gradacja dolegliwości ingerencji jest zapewniana poprzez ogólne wskazanie, że organy administracji publicznej w pierwszej kolejności zobowiązane są do stosowania rozwiązań najmniej dolegliwych. W sensie abstrakcyjnym przyjmuje się, że wymieniając od najmniej dolegliwych będą to:

- 1) czynności nietechniczne;
- 2) czynności techniczne;
- 3) zmiana sposobu użytkowania (może być również czynnością nietechniczną);
- 4) wywłaszczenie.

Koniecznym jest jednak podkreślenie, że katalog ten nie musi być wyczerpujący, a kolejność stosowania rozwiązań może się różnić w zależności od specyfiki stanu faktycznego w jakim będą orzekane. Z tego powodu, w razie wątpliwości i możliwości, organy powinny wyjaśniać te kwestie z podmiotem, który ma być zobowiązany i dostosowywać ingerencję do jego oczekiwań i możliwości. Brak możliwości osiągnięcia celu poprzez środki o mniejszej dolegliwości obliguje organ do stosowania dalej idących rozwiązań. W sytuacjach uzasadnionych interesem zobowiązanego i ekonomią postępowania możliwe jest odstępstwo od przywołanej zasady na rzecz zgodnych ustaleń organu ze stronami postępowania, gdyż przyjmuje się prymat polubownego rozwiązania sporu nad rozwiązaniami opartymi o środki przymusu.

W tym kontekście w artykule pierwszym zmieniającym ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne wprowadza się również zmiany związane są z uzupełnieniem działu IV - zarządzanie ryzykiem powodziowym i przeciwdziałanie skutkom suszy - rozdział 1 - zarządzanie ryzykiem powodziowym – o przepisy art. 174a – 174c. Zawierają one szczególne regulacje dotyczące postępowania, którego celem jest wyeliminowanie lub ograniczenie zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi związanego z istnieniem lub sposobem użytkowania obiektów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Artykuł 174a ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne zawiera przepisy określające jakie działania mogą i mają być podjęte przez organy administracji publicznej. Przyjęty schemat rozwiązania problemu oparty jest o założenie, że jeśli może być on usunięty w wyniku zgodnego oświadczenia stron, to należy z tej możliwości skorzystać. Z tego powodu przed wszczęciem postępowania konieczna jest próba osiągnięcia porozumienia w wyniku rokowań. Jeżeli nie przyniosą one efektu, to organ wszczyna postępowanie. W pierwszej części postępowania gromadzony jest materiał dowodowy niezbędny do przesądzenia czy ingerencja jest konieczna, w jakim zakresie należy ją przedsięwziąć oraz jakie mogą być sposoby osiągnięcia celu postępowania. W drugiej części postępowania dokonuje się weryfikacji poczynionych ustaleń poprzez współpracę z organem uzgodnieniowym oraz podejmuje próbę przekonania zobowiązanych do dobrowolnego podporządkowania się wybranemu rozwiązaniu lub znalezienia rozwiązań najmniej uciążliwych. W przypadku osiągnięcia porozumienia, jego ustalenia powinny znaleźć odzwierciedlenie w decyzji administracyjnej. Nieosiągnięcie porozumienia obliguje organ do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy. Przedstawiony schemat nie ogranicza możliwości podjęcia działań od niego odbiegających.

Obniżenie poziomu ryzyka powodziowego oraz ochrona życia i zdrowia mogą wymagać wykonania określonych robót, z rozbiórką obiektu włącznie. Im szybciej zostaną wykonane tym szybciej cel postępowania zostanie osiągnięty. Z tego powodu położono dodatkowy nacisk na weryfikację wykonania nałożonych zobowiązań. Realizacja robót

przez lub pod nadzorem zobowiązanego jest rozwiązaniem efektywniejszym niż wykonywanie ich przez organy administracji publicznej. Z tego tytułu powinien on otrzymać rekompensatę uzgodnioną z organem administracji publicznej lub w wyniku zastosowania regulacji art. 174c. Jego działania zastępują działanie organów administracji publicznej, które dla osiągnięcia tego samego celu musiałoby podjąć znacznie więcej czynności oraz ponieść dodatkowe koszty związane z ich organizacją. Nakładanie na zobowiązanego obowiązku rozbiórki wbrew jego woli może być działaniem bardziej uciążliwym niż wywłaszczenie.

Artykuł 174b ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne zawiera przepisy wskazujące, że w każdej sytuacji preferowanym sposobem rozstrzygnięcia sporu ma być wdrożenie rozwiązań wypracowanych między organem a zobowiązanym. Polubowne rozwiązanie sporu jest zasadniczo szybsze, efektywniejsze i tańsze. Dodatkowo jest bardziej zrozumiałe dla zobowiązanego oraz zwiększa prawdopodobieństwo wykonania ujętych w nim zobowiązań. Dzięki niemu możliwe jest wyeliminowanie lub ograniczenie elementów spornych. Zmniejsza to prawdopodobieństwo podważania rozstrzygnięć poprzez odwołania do organu wyższego stopnia lub skargi do sądów administracyjnych. Stanowi to oczywistą oszczędność z punktu widzenia budżetu państwa. Przyjmuje się nadto, że skoro istnieją wystarczające powody by stwierdzić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi w stopniu uzasadniającym ingerencję w prawa konstytucyjne jednostki, to należy skorzystać z każdej możliwości dobrowolnego, a zatem i szybszego, podporządkowania się przed podmiot, przeciwko któremu jest ona skierowana. Stosowanie rozwiązań polubownych powinno ograniczyć spory o charakterze formalnym.

Artykuł 174c ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne zawiera przepisy regulujące kwestie odszkodowań z tytułu ingerencji wywołanej zastosowaniem przepisów art. 174b i 174c. Kluczowym elementem regulacji są instrumenty wspomagające rozwiązania o charakterze polubownym. Są nimi zachęty finansowe dla zobowiązanych do skrócenia postępowania oraz dobrowolnego podporządkowania się. Zasadniczo ingerencja władzy publicznej we własność zawsze wywołuje opór społeczny i jest związana z długotrwałymi sporami przed organami administracji lub sądami administracyjnymi. Zwiększenie odszkodowań spowoduje, że zobowiązani będą mieli więcej możliwości i środków na odtworzenie majątku objętego ingerencją oraz uzyskają swoistą rekompensatę za związane z nią dolegliwości. Przyjmuje się, że wzrost wydatku na odszkodowanie będzie miał w dużej części charakter pozorny, gdyż będzie on immanentnie powiązany ze spadkiem kosztów obsługi sporu przez organy administracji publicznej i sądy administracyjne. W tym sensie skoro tego typu środki i tak będą wydatkowane na prowadzenie sporu, to efektywniejszym sposobem ich wydatkowania będzie skierowanie ich do zobowiązanych. Zmniejszenie wskaźnika sporności spraw wywołanych zastosowaniem art. 174a i 174b spowoduje, że wejście w życie ustawy nie powinno wydatnie zwiększyć ilości spraw przez organy

wyższego stopnia i sądy administracyjne, co oznaczać będzie, iż okres rozpoznawania przez nie spraw nie powinien się wydłużyć.

Funkcją rozwiązań przewidzianych w art. 174c ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne jest również dokonanie rozliczeń z zobowiązanym. Możliwym jest, że w wyniku zastosowania art. 174a i 174b uzyskał on nieruchomości zamienną lub zaliczki na wykonanie określonych czynności. Powinno to mieć odzwierciedlenie w wysokości świadczeń podlegających wypłacie. Jednocześnie fakt rozliczeń rzeczowych lub tymczasowych nie może wpływać na zmniejszenie atrakcyjności zachęt do polubownego rozwiązania sporu. W art. 174c ust. 5 zawarto także wskazanie, że jeżeli rozliczenie ma polegać na zamianie nieruchomości nieekwiwalentnych, to w ramach postępowania prowadzonego w oparciu o art. 174c zobowiązany nie może być zobligowany do dopłaty. Jest ono połączone z obowiązkiem rozstrzygnięcia o dopłacie w decyzji wydanej na podstawie art. 174a, jeśli w ramach tego postępowania doszło do zamiany nieruchomości. Celem regulacji jest zagwarantowanie zobowiązanemu, iż w wyniku zamiany nieruchomości w postępowaniu prowadzonym na podstawie art. 174a nie zostanie zaskoczony obowiązkiem dopłaty w postępowaniu prowadzonym na podstawie art. 174c. Niepewność w tym zakresie mogłaby być przyczyną nieosiągnięcia porozumienia w drodze mediacji.

Zmiany w art. 394 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne poprzez dodanie punktu 13 związane są ze zmianami w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane i mają na celu skuteczniejszą weryfikację zamierzeń i zapobieganie zmianom sposobu użytkowania obiektów budowlanych, która mogłaby prowadzić do zagrożenia takich dóbr jak życie i zdrowie ludzi, czy ochroną środowiska.

Przepisy art. 166 ust. 2 pkt 10, art. 172 ust. 5 pkt 6, art. 240 ust. 3 pkt 29 i ust. 5 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. r. – Prawo wodne mają na celu zapewnienie efektywności zmian wprowadzanych pozostałymi przepisami.

W art. 468 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne zmieniono ust. 1, aby nie powstały wątpliwości, czy przepisy działu XI – odpowiedzialność odszkodowawcza mogą mieć zastosowanie do spraw uregulowanych w art. 174a – 174 c. Przepisy owego działu nie mają zastosowania do sytuacji powstałych w związku z zastosowaniem tych przepisów.

Artykuł 3wprowadza zmiany w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane. Są one związane z przeciwdziałaniem sytuacjom, w których sposób użytkowania obiektu na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią może powodować zagrożenie. Dopuszczenie, aby obiekt był użytkowany w sposób, który będzie źródłem zagrożenia mogłoby obligować organy administracji publicznej do podjęcia działań w oparciu o przepisy art. 174. Jeżeli eliminacja lub ograniczenie zagrożenia będą możliwe poprzez wykonanie określonych czynności, to organy winny dążyć do ich nałożenia.

Odnosnie do celu 4

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne odeszła od generalnego, względnego zakazu lokalizowania i budowy obiektów budowlanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Ustawa niniejsze ustala ramy dla wprowadzenia, opartych m.in. o „Wytyczne w zakresie lokalizacyjnych i technicznych aspektów zabudowy na obszarach zagrożenia powodziowego” oraz doświadczenia innych krajów, warunków technicznych dla nowych obiektów budowlanych i urządzeń budowlanych wznoszonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, jak też zmian w istniejących na tych obszarach obiektów i urządzeń budowlanych. Warunki te dotyczą zabezpieczenia powodziowego obiektów i urządzeń budowlanych oraz nieruchomości, na których się one znajdują. Ustala również zasady dostosowania istniejących obiektów i urządzeń do tych warunków, co podyktowane jest względami bezpieczeństwa życia i zdrowia ludzi oraz mienia.

Warunki techniczne, dla których ustawa wyznacza podstawę prawną, mają swoje rozwinięcie w proponowanych w związku z niniejszą ustawą nowelizacjach dwu rozporządzeń:

1. rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie zakresu wymagań oraz warunków dla planowanej zabudowy oraz planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz sposobu ich ustalania (Dz.U. 2019 poz. 244) – wydanego na podstawie art. 166 ust. 14 ustawy Prawo wodne;
2. rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie zakresu wymagań, jakie dla obiektów budowlanych lokalizowanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią może określać pozwolenie wodnoprawne (Dz.U. z 2019 r. poz. 227) – wydanego na podstawie art. 390 ust. 4 ustawy Prawo wodne.

Warunki te nawiązują do wprowadzanych zasad zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, dopuszczających co do zasady powstawanie zabudowy na obszarach o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi 1% przy głębokości zalewu nie większej niż 2m.

Brak regulacji prawnych w ww. zakresie uniemożliwia obecnie efektywne zarządzanie ryzykiem powodziowym, które opiera się w głównej mierze o praktykę orzeczniczą organów PGW Wody Polskie.

Ustawa modyfikuje zakres upoważnienia do wydania rozporządzenia, o jakim mowa w art. 390 ust.4 ustawy – Prawo wodne, rozszerzając to upoważnienie na warunki adaptacji do wymagań w zakresie zabezpieczenia przed powodzią dla obiektów istniejących

System budowy i ochrony obiektów budowlanych i urządzeń budowlanych wprowadzany obecną nowelizacją opiera się o 2 instrumenty:

- 1) instrukcję bezpieczeństwa powodziowego, po części wzorowaną na funkcjonujących już w polskim systemie prawnym: instrukcji bezpieczeństwa pożarowego i instrukcji przygotowania i realizacji planów ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych;
- 2) audyt zgodności istniejącego obiektu budowlanego z warunkami technicznymi dla obiektów istniejących na obszarach szczególnego zagrożenia powodziowego, nawiązującym po części do modelu audytu energetycznego.

W myśl zmienianego art. 163 ustawy, właściciele, zarządcy, użytkownicy obiektów budowlanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązani są do sporządzenia i wdrożenia instrukcji bezpieczeństwa powodziowego dla tych obiektów. Instrukcja taka byłaby sporządzana dla potrzeb uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, o jakim mowa w art. 390 ust.1 Prawa wodnego. Obowiązek tego pozwolenia, dotychczas dotyczący tylko nowych obiektów budowlanych rozciągany jest w tym przepisie dodatkowo na inne czynności budowy, tj. rozbudowę i nadbudowę obiektu budowlanego oraz przebudowę obiektu budowlanego. Pozwolenie to, jak i instrukcja, mają zatem dotyczyć również zmian podejmowanych w fazie użytkowania tych obiektów, jak i umożliwić dostosowanie obiektów budowlanych z związanych z nimi urządzeń do wymagań technicznych w zakresie ochrony tych obiektów przed powodzią.

Szczegółową treść instrukcji określają dodawane art. 409b – 409d ustawy, wyodrębniając jej części tekstową i graficzną. Wprowadzana jest zasada, że instrukcja może być sporządzona z wykorzystaniem części graficznej projektu budowlanego, jeżeli projekt ten odpowiada wymaganiom dla tej instrukcji. Ponadto ustanawiany jest wymóg, że instrukcję sporządza osoba posiadająca uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń, niezbędny dla zapewnienia prawidłowości procesu projektowania architektonicznego i zagwarantowania spełnienia podwyższonych wymagań w zakresie bezpieczeństwa obiektu budowlanego i jego użytkowników. Wymagania w tym zakresie spełniane będą przede wszystkim przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w specjalnościach: konstrukcyjno-budowlanej oraz hydrotechnicznej.

Z uwagi na związek instrukcji z zarządzaniem ryzykiem powodziowym i planami operacyjnymi na wypadek powodzi, instrukcję doręcza się właścicielowi wód oraz właściwemu miejscowo wojewodzie. Jeżeli instrukcja, o jakiej mowa w ust.1 dotyczy

obiektu podlegającego ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 282 i 782), pozwolenie wodnoprawne wydaje się po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, tak by zapewnić jednocześnie spełnienie wymagań bezpieczeństwa i zachowanie wymagań ochrony zabytku.

Instrukcja bezpieczeństwa powodziowego ma być utrzymywana przez cały okres użytkowania obiektu budowlanego oraz eksploatacji urządzeń budowlanych i innych urządzeń objętych tą instrukcją, jej dostępność ma być zapewniana m.in. poprzez obowiązek jej utrzymywania z książką obiektu budowlanego, zaś jej aktualność – poprzez połączenie obowiązku badania aktualności instrukcji i stanu technicznego zabezpieczeń przed powodzią w ramach kontroli obiektów budowlanych w fazie użytkowania, prowadzonych na podstawie przepisów prawa budowlanego.

W procesie budowlanym wprowadza się wymóg dołączenia instrukcji do zgłoszenia zamiaru prowadzenia robót budowlanych albo zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego, a w przypadku gdy te roboty wymagają pozwolenia na budowę, obowiązek badania zgodności projektu budowlanego z tą instrukcją i pozwoleniem wodnoprawnym, mocą którego została ona zatwierdzona. Zmiany w tym zakresie wprowadzono do art. 30, 35 i 71 ustawy – Prawo budowlane.

Drugim z instrumentów wprowadzanych w ustawie odnośnie do obiektów budowlanych już istniejących na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, mających zapewnić zgodność ze standardami techniczno-budowlanymi dla obiektów w takiej lokalizacji, jest audyt techniczny tych obiektów. Audyt powinien zostać przeprowadzony w terminie 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, co uwzględnia cykle planistyczne planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Audyt wykonywany byłby w zakresie zgodności z wymaganiami i warunkami określonymi w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 166 ust.14 i art. 390 ust.4.

Sposób doprowadzenia do zgodności z wymaganiami technicznymi zależeć będzie od wyników audytu.

Jeżeli dostosowanie obiektu budowlanego do wymagań i warunków określonych w instrukcji bezpieczeństwa powodziowego, sporządzonej w wyniku audytu, nie będzie wymagać uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, o jakim mowa w art.390 ust.1 pkt 1a, a wymagać np. tylko wyposażenia obiektu w określone urządzenia, instrukcję przedkładać się będzie, w ww. terminie do zatwierdzenia organowi właściwemu do wydania tego pozwolenia. Zatwierdzenie następować będzie w drodze decyzji. W takim przypadku obiekt budowlany będzie dostosowywany się do wymagań i warunków określonych w instrukcji bezpieczeństwa powodziowego w terminie 2 lat od dnia, kiedy decyzja w sprawie zatwierdzenia instrukcji stała się wykonalna (przy uwzględnieniu możliwości nałożenia rygoru natychmiastowej

wykonalności na podstawie art. 108 kpa). Odmowa zatwierdzenia instrukcji z uwagi na to, że nie jest możliwe dostosowanie obiektu do warunków technicznych w zakresie bezpieczeństwa konstrukcji bezpieczeństwa użytkowania obiektu budowlanego stanowić będzie podstawę dla uruchomienia procedur związanych z relokacją lub likwidacją zabudowy.

Jeżeli z instrukcji bezpieczeństwa powodziowego, sporządzonej w wyniku audytu wynikać będzie konieczność przebudowy obiektu albo wykonania robót budowlanych wymagających pozwolenia na budowę albo zgłoszenia na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, obiekt ten będzie podlegać dostosowaniu do wymagań i warunków określonych w instrukcji bezpieczeństwa powodziowego w terminie 6 lat od dnia, kiedy pozwolenie wodnoprawne, o jakim mowa w art.390 ust.1 pkt 1a stało się wykonalne. Pozwolenie to będzie tworzyć uprawnienie dla pozostawienia zabudowy na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią

Do istniejących obiektów dostosowanych do wymagań technicznych w zakresie zabezpieczenia obiektu przed powodzią nie będzie stosować się zakazów dotyczących ich lokalizacji na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, bez względu na wielkość prawdopodobieństwa powodzi.

W ustawie wskazane zostało także, że ww. dostosowanie nie może naruszać przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 282 i 782).

Niniejszą ustawą wprowadza się również, z uwagi na ww. cele, zmiany do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r., poz. 293 i 471). Zmiany te mają na celu ustalenie nowych wymagań dokumentów planistycznych w postaci studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jeśli obejmowałyby one swoim zakresem planowanie i zagospodarowanie przestrzenne na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. W dotychczas obowiązujących przepisach zapisy te ograniczały się zasadniczo do wskazania granic obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz ogólnych ustaleń dotyczących wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej. Powoduje to, że często rolę tworzenia ustaleń planu w zakresie ochrony przeciwpowodziowej przejmowało na siebie uzgodnienie dokonywane przez Wody Polskie w trybie art. 166 ust.2 ustawy – Prawo wodne przy, jednocześnie, znaczących niedostatkach informacyjnych w zakresie relacji planowanego przeznaczenia terenu do ryzyka powodzi. Z tych względów tak w odniesieniu do studiów, jak i planów miejscowych przewidziano w niniejszej ustawie rozszerzenie zakresu dokumentacji planistycznej służącej za podstawę uzgodnienia przeznaczenia i zagospodarowania, w szczególności w zakresie proponowanej zabudowy, dokonywanego przez Wody Polskie. W przedmiocie tym wymagane będzie prowadzenie analizy wpływu zagrożenia powodziowego, ustalonego na podstawie elementów

map zagrożenia powodziowego, o jakich mowa w art. 169 ust.3 ustawy – Prawo wodne na tereny przeznaczone pod zabudowę oraz wpływu tej zabudowy na realizację celów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz realizację planów operacyjnych ochrony przed powodzią, sporządzanych na podstawie art.22 pkt 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464). Podstawą dla tych analiz powinno być modelowanie hydrologiczne i hydrologiczne wezbrania powodziowego. Treścią planów miejscowych obejmowane będą również ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz znajdujących się na nich obiektów, w tym zakaz zabudowy, jak też sposoby ochrony i adaptacji obiektów, odpowiednio do zagrożenia bezpieczeństwa ludności i mienia. Dla potrzeb kontroli intensywności zabudowy oraz modelowania powodzi przewidziano również ustalanie tak w planach miejscowych, jak i w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, wielkości powierzchni zabudowy i wielkości terenu biologicznie czynnego, w stosunku do powierzchni działki albo terenu.

Odnosnie do celu 5

Ustawa niniejsza ma także na celu usprawnienie zarządzania gruntami pod wałami przeciwpowodziowymi oraz w międzywałach w sposób zapobiegający wzrostowi stopnia zagrożenia powodziowego.

W obowiązującym stanie prawnym, zgodnie z art. 176 ust.1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne zakazuje się wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, w tym: 1) przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż wałów pojazdami lub konno oraz przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych; 2) uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału; 3) prowadzenia przez osoby nieuprawnione robót lub czynności ingerujących w konstrukcję wałów przeciwpowodziowych, w tym ich rozkopywania, uszkodzania darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów, wbijania słupów i ustawiania znaków; 4) wykonywania na wałach przeciwpowodziowych obiektów lub urządzeń niezwiązanych z nimi funkcjonalnie; 5) wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału; 6) lokalizowania cmentarzy w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału. Zakazy powyższe, w świetle postulatów praktyki, wymagają sprecyzowania i proceduralnej racjonalizacji. W zakresie zakazów określonych w pkt 1-5 możliwe jest uzyskanie zwolnienia, którego uzyskanie wymaga przedstawienia dokumentacji określonej w art.176 ust.5. Dokumentacja ta obejmuje charakterystykę planowanych działań wraz z podstawowymi danymi technicznymi i opisem planowanej technologii robót oraz mapę sytuacyjno-wysokościową pobraną z państwowego zasobu

geodezyjnego i kartograficznego, kopię tej mapy potwierdzoną przez wnioskodawcę za zgodność z oryginałem albo inną mapę sytuacyjno-wysokościową z naniesionym schematem planowanych obiektów lub robót. W przypadku planowania robót, które mogą naruszyć strukturę korpusu lub podłoża wałów przeciwpowodziowych, dołącza się także badania hydrogeologiczne wraz z opinią dotyczącą wpływu tych robót na szczelność i stabilność tych wałów. Zakres dokumentacji nie tworzy obecnie jednoznacznych wymagań i metod oceny szczelności lub stabilności wałów przeciwpowodziowych. Zakazów nie stosuje się do robót związanych z utrzymaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych. Wykonanie drogi rowerowej oraz wyznaczenie szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego na wale przeciwpowodziowym wymaga uzyskania zgody właściciela tego wału. Procedura związana z uzyskiwaniem zgody pokrywa się w części z wymogiem uzyskania zwolnienia z zakazów z art.176 ust.1 ustawy i wymaga podobnej dokumentacji. W przypadku wykonania robót lub czynności, objętych zakazami, nieobjętych decyzją zwalniającą, stosuje się odpowiednio przepisy art. 77 ust. 10 i 11, dotyczące usunięcia skutków zanieczyszczenia wód, powodowanego niezgodnym z prawem gromadzeniem ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody albo przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania. odpowiednie stosowanie ww. przepisów nastręcza problemów, szczególnie w aspekcie treści nakazu.

Zaproponowane zmiany w art.176 ust.1 ustawy – Prawo wodne, rozszerzają katalog zakazów o zakaz grodzenia nieruchomości w odległości 3m od stopy wału, racjonalizują stosowanie pkt 5 i 6 przez wprowadzenie dodatkowych dookreśleń dotyczących odległości od stopy wału, co pozwala na właściwą przestrzenną alokację zakazu i ew. zwolnienia z tego zakazu. W pkt 7 dodaje się bezwzględny zakaz lokalizowania i wykonywania obiektów budowlanych na obszarze międzywału, jak też wykonywania na tym obszarze robót lub czynności, które mogłyby utrudnić ochronę przed powodzią, co ma na celu ustalenie przeznaczenia międzywału jako obszaru służącego przepuszczaniu wezbrań powodziowych.

Przepis art.176 ust.1 pkt 6, formułujący bezwzględny zakaz dotyczący lokalizacji cmentarzy, jest dodatkowo harmonizowany z przepisami ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687, z późn. zm.). W art.3 dodaje się ust.2 wskazujący na niepełność regulacji tej ustawy w zakresie przestrzennych warunków zakładania i rozszerzania cmentarzy i potrzebę systemowego łączenia tego aktu z przepisami odrębnymi, m.in. ustawą – Prawo wodne. Wprowadza się także dodatkowe unormowania zgodne z celem regulacji ustawy – Prawo wodne, tj. uzgodnienie dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich do decyzji ustalającej użycie terenu cmentarnego po zamknięciu cmentarza na inny cel – w przypadku, w którym istniejący cmentarz położony jest na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, strefy ochronnej ujęcia wody, obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych lub w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału

przeciwpowodziowego, a ponadto zakaz użycia grobu do ponownego chowania, jeżeli istniejący cmentarz położony jest na obszarze, na którym zgodnie z przepisami odrębnymi zakazane jest zakładanie lub rozszerzanie cmentarzy, chyba że zgodnie z przepisami odrębnymi uzyskano zwolnienie z takiego zakazu (art. 77 ust.3 Prawa wodnego). Zakaz taki nie miałby zastosowania do chowania zwłok w grobach murowanych przeznaczonych do pomieszczenia zwłok więcej niż jednej osoby, a także do chowania urn zawierających szczątki ludzkie powstałe w wyniku spopielenia zwłok.

W zmienianym art. 176 ust.2 rozszerza się zakres wyjątków od zakazów z ust.1 przez dodanie, że nie mają one zastosowania również do robót związanych budową, przebudową lub utrzymaniem budowli przeciwpowodziowych oraz przez do o, jak też urządzeń wodnych funkcjonalnie i bezpośrednio powiązanych z wałami przeciwpowodziowymi oraz ze śródlądowymi drogami wodnymi, realizowanymi lub administrowanymi przez Wody Polskie.. Jednocześnie, w dodanym ust.2a, właścicielom wałów oraz ww. urządzeń i budowli, z uwagi na służący tym urządzeniom i budowlom status urządzeń wodnych, przyznano prawo przejazdu i wejścia na grunt położony w pasie od 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego od strony odpowietrznej do linii brzegu wód oraz prawo przejazdu i wstępu na nieruchomości sąsiednie, umożliwiające dostęp do tych urządzeń i budowli w związku z ich utrzymywaniem, budową (rozbudową, odbudową) lub przebudową.

W art. 176 ust.5, sprecyzowaniu i gradacji ulegają wymogi stawiane dokumentacji, na podstawie której właściwy organ Wód Polskich może zwolnić z zakazów określonych w art. 176 ust.1 ustawy. W odniesieniu do charakterystyki planowanych działań uwypuklony został w stosunku do dotychczasowych wymagań aspekt czasowy tych działań, przez wymóg podania ich zakładanego harmonogramu. W zależności od przedmiotu planowanych działań, dalsze wymagania podzielone zostały na 3 grupy:

- 1) wymagana w każdym przypadku: opinię ustalającą przestrzenne i czasowe oddziaływania planowanych działań na szczelność i stabilność wałów przeciwpowodziowych przed i po ich wykonaniu, uwzględniającą dane, o jakich mowa w art.169 ust.3 oraz zakres, w jakim wały przeciwpowodziowe podlegają sprawdzeniu pod względem warunków bezpieczeństwa zgodnie z przepisami w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie, sporządzoną przez osobę uprawnioną do sporządzania dokumentacji, o jakiej mowa w pkt 4 lub 5 – w przypadku, gdy planowane działania nie ingerują bezpośrednio w konstrukcję wału lub nie dotyczą obiektów budowlanych;
- 2) w przypadku, gdy planowane działania dotyczą obiektów budowlanych, dodatkowo: opinię geotechniczną, dokumentację badań podłoża gruntowego wraz z modelem

geologicznym, dokumentację geologiczno-inżynierską, sporządzane dla obiektów budowlanych posadowianych w skomplikowanych warunkach gruntowych zgodnie z przepisami w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadowiania obiektów budowlanych;

- 3) w przypadku planowania robót, które mogą naruszyć strukturę korpusu lub podłoża wałów przeciwpowodziowych albo gdy z innych przyczyn okaże się to niezbędne dla dokonania oceny oddziaływania tych robót na szczelność lub stabilność wału, dodatkowo: dokumentację hydrogeologiczną wraz z opinią dotyczącą wpływu robót na szczelność i stabilność tych wałów.”;

Wymagana wraz z wnioskiem o zwolnienie z zakazu opinia musiałaby być sporządzana przez osobę uprawnioną do sporządzania dokumentacji geologiczno-inżynierskiej albo hydrogeologicznej. Musiałaby uwzględniać dane z map zagrożenia powodziowego: zasięg powodzi, głębokość wody lub rzędną zwierciadła wody, prędkość przepływu wody lub natężenie przepływu wody, a więc analizować realizację lub funkcjonowanie planowanych działań lub obiektów w warunkach długotrwałych wysokich stanów wody lub zjawisk o ekstremalnym przebiegu. Ponadto – określać wpływ tych działań na stan wałów przeciwpowodziowych i zagrożenie dla tych wałów ze strony tych działań, przed i po ich realizacji. W zakresie tym, odpowiednio do poziomu zagrożenia dla, jak i ze strony wału przeciwpowodziowego, musiałyby być brane pod uwagę wymagania dotyczące oceny stateczności budowli hydrotechnicznych, określone obecnie w Dziale III rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 86, poz. 579), w tym m.in.: przekroczenia obliczeniowego oporu granicznego podłoża; poślizg po podłożu lub w podłożu; przekroczenia dopuszczalnych wartości osiadań i różnicy osiadań; przechylenie, przebicie hydrauliczne i sufozja gruntu podłoża i przyczółków albo gradienty ciśnień filtracyjnych i możliwość przebicia lub sufozji; chłonność, wydajność drenaży; niebezpieczeństwo wyparcia słabego gruntu spod wału – odpowiednio do konstrukcji wału przeciwpowodziowego i wyrobów budowlanych użytych do jego budowy.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadowiania obiektów budowlanych (Dz.U. poz. 463), warunki gruntowe w obszarach dolin i delt rzek uznaje się za skomplikowane, zaś obiektom budowlanym posadowianym w skomplikowanych warunkach gruntowych nadaje się trzecią kategorię geotechniczną. Poza proponowaną odrębnie zmianą uznającą wprost za skomplikowane, w ww. rozumieniu, warunki gruntowe na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie 1% lub wyższym, w ustawie wprowadzony został wymóg, by dokumentacja wymagana na podstawie tych przepisów była wykorzystywana również przy ocenie dopuszczalności

zwolnienia z zakazów dotyczących obiektów budowlanych wznoszonych w pobliżu wałów przeciwpowodziowych. Opinia określona w pkt 1, mająca w takim przypadku charakter wniosków analizy co do wzajemnej relacji planowanego obiektu budowlanego i wałów przeciwpowodziowych, podparta musiałaby zostać w takich przypadkach podparta wynikami badań geotechnicznych dla obiektów budowlanych trzeciej kategorii geotechnicznej, przedstawionymi w dokumentacji badań podłoża gruntowego, projekcie geotechnicznym oraz dokumentacji geologiczno-inżynierskiej, sporządzonej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze. Elementem dokumentacji badań podłoża jest model geologiczny.

W przypadku planowania robót, które mogą naruszyć strukturę korpusu lub podłoża wałów przeciwpowodziowych albo gdy z innych przyczyn okaże się to niezbędne dla dokonania oceny oddziaływania tych robót na szczelność lub stabilność wału, wymaganiami obejmuje się również dokumentację hydrogeologiczną, sporządzaną zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze. W ustawie tej zaproponowano również wyraźne wskazanie, że dokumentacja taka powinna być sporządzana w związku z zamierzonym lokalizowaniem przedsięwzięć, niezwiązanych z wykonywaniem ochrony przed powodzią, żegluga lub gospodarowaniem wodami, mogących negatywnie wpłynąć na stabilność lub szczelność albo warunki eksploatacji budowli przeciwpowodziowych.

Ponieważ zgodnie z przepisami w sprawie warunków technicznych dla budowli hydrotechnicznych obliczanie stateczności i nośności budowli hydrotechnicznych wykonuje się według metod określonych w Polskich Normach dotyczących tych obliczeń, celem uwzględnienia specyfiki okoliczności objętych art. 176 ust.1 ustawy – Prawo wodne, proponuje się także ustanowienie w dodawanym ust. 5a upoważnienia dla ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, do wydania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej oraz ministrem właściwym do spraw środowiska, może określić, rozporządzenia określającego referencyjne metodyki polowych i laboratoryjnych badań gruntów i ich interpretacji oraz referencyjne metodyki sprawdzenia wałów przeciwpowodziowych pod względem warunków bezpieczeństwa.

Z uwagi na konieczność uzupełnienia konstrukcji kompetencji Wód Polskich w sprawach objętych art. 176 ustawy – Prawo wodne, w ustawie dodany został ust. 5b, określający przesłanki odmowy wydania zwolnienia z zakazów określonych w ust.1, jak też zmieniony został ust. 8, odnoszący się do nakazu usunięcia skutków realizacji działań bez uzyskania decyzji w sprawie zwolnienia z zakazów. Właściwy organ Wód Polskich obowiązany będzie odmówić zwolnienia z zakazów, jeżeli:

- 1) planowane działania, mimo zastosowania związanych z nimi, proponowanych technicznych środków zabezpieczenia szczelności lub stabilności wałów, mogą wywrzeć negatywny wpływ na szczelność lub stabilność tych wałów;

- 2) negatywny wpływ na szczelność lub stabilność wałów mogą wywrzeć inne działania, związane funkcjonalnie z planowanymi działaniami, określonymi w ust.4, realizowane poza nieruchomością, której dotyczą te planowane działania, w tym w szczególności przejeżdżanie przez wały oraz wzdłuż wałów do tej nieruchomości lub wykonywanie urządzeń budowlanych związanych z przyłączeniem nieruchomości do sieci infrastruktury technicznej;
- 3) planowane działania są niezgodne z celami zarządzania ryzykiem powodziowym lub ustaleniami planu zarządzania ryzykiem powodziowym.”

W ust. 8 zrezygnowano z dotychczasowego odesłania do art. 77, z uwagi na rozbieżność celów regulacji leżących u podstaw obu przepisów (w przypadku art. 77 – zagadnienia zanieczyszczenia wód) i wynikającą stąd trudność w odpowiednim stosowaniu tego przepisu do działań naruszających zakazy chroniące szczelność i stabilność wałów przeciwpowodziowych. W konsekwencji przyjęto odrębną procedurę określoną w ust.8-8b. Treścią nakazu zawartego w decyzji wydawanej w przypadku wykonania robót lub czynności, o których mowa w art. 176 ust. 1 pkt 1-5, nieobjętych decyzją o zwolnieniu z zakazu będzie przywrócenie stanu poprzedniego (restytucja), a gdy osiągnięcie tego stanu nie będzie możliwe z uwagi na skutki robót albo stanu początkowego nie będzie można wystarczająco zdefiniować – przywrócenie stanu nieutrudniającego ochrony przed powodzią, w każdym razie - na koszt tego, kto wykonał te roboty lub czynności. Jeżeli nie będzie można ustalić podmiotu, który wykonał te roboty lub czynności, przywrócenie stanu niepowodującego zanieczyszczenia wód nakazywane będzie, jak obecnie, właścicielowi nieruchomości na jego koszt. W decyzji określać się będzie termin jej wykonania oraz sposób przywrócenia stanu nieutrudniającego ochrony przed powodzią. Stosowanie ww. procedury będzie wyłączone jeśli skutki robót będą mogły być uznane za samowolę budowlaną. W takim jednak przypadku, decyzje wydawane w wyniku postępowania toczącego na podstawie przepisów ustawy – Prawo budowlane, tak nakaz rozbiórki, jak i ew. decyzje związane z legalizacją samowoli, wymagać będą uzgodnienia z organem Wód Polskich właściwym do wydania zwolnienia z zakazu w trybie art. 176 ust.3 ustawy – Prawo wodne. Dodawany ust. 8b określa, że stronami postępowania w sprawie o wydanie decyzji, o jakiej mowa w ust.8, są: podmiot, który wykonał roboty lub czynności nieobjęte decyzją, o której mowa w ust. 4 oraz właściciel wału przeciwpowodziowego i gruntu pod tym wałem. Dotychczasowe odesłanie do art. 77 ust.10 nie przystawało do stanu faktycznego regulowanego w art. 176 ust.8.

O ile, w praktyce, za uzasadnioną uznawana jest kompetencja Wód Polskich do nakazania usuwania drzew i krzewów rosnących na wale przeciwpowodziowym i w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału z uwagi na konieczność zapewnienia właściwej szczelności lub stabilności wałów przeciwpowodziowych, o tyle brak było dotychczas

jednoznacznych zasad usuwania drzew i krzewów z tych terenów w związku z realizacją planowanych działań określonych w art. 176 ust.1, kiedy decyzja dotycząca usuwania drzew lub krzewów ma w istocie charakter zezwolenia. Z tych względów uznano za zasadne stosowanie dla takich sytuacji ogólnych przepisów w tej materii zawartych w przepisach o ochronie przyrody, z tym, że w dodanym ust. 11 dookreśla się, że zezwolenie takie byłoby następcze względem decyzji zwalniającej z zakazów z art. 176 ust.1 i byłoby wydawane po zasięgnięciu opinii Wód Polskich.

W art. 179 rozszerza się zakres normowania ust.1 wyznaczenie szlaku turystycznego wodniackiego związanego z korzystaniem z wału przeciwpowodziowego. Mimo odmiennego charakteru art. 176 (administracyjnoprawne zwolnienie z zakazów) i art. 179 (zgoda cywilnoprawna), dokumentacja przedstawiana w obu postępowaniach i merytoryczne kwestie leżące u podstaw oceny pokrywają się. Stąd też zaproponowano, by zgoda, o jakiej mowa w art. 179 była wydawana po zwolnieniu z zakazu z art.176 ust.1 pkt 1 i 4 ustawy – Prawo wodne, na podstawie tego zwolnienia, bez potrzeby ponownej analizy dokumentacji dotyczącej szlaku turystycznego. W związku z tym w art. 179 ust. 3, 4 i 6 skreśla się.

W zmienionych art. 218 i art. 264 zaproponowano przyjęcie zasady racjonalizującej i konsolidującej gospodarkę gruntami pod wałami przeciwpowodziowymi w międzywał, szczególnie z uwagi na wiodącą funkcję międzywała polegającą na przepuszczaniu wód powodziowych, by – po pierwsze: zasobem nieruchomości, o jakim mowa w art. 218 ustawy – Prawo wodne zostały objęte wszystkie grunty, w stosunku do których Wody Polskie wykonują prawa właścicielskie Skarbu Państwa; po drugie – by Wody Polskie mogły nabywać nieruchomości do tego zasobu w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, koncentrując w tym zasobie wszystkie nieruchomości niezbędne do zarządzania ryzykiem powodziowym i realizacji celów zarządzania przeciwpowodziowego oraz by mogły wszystkimi tymi gruntami (z wyjątkiem gruntów pokrytych wodami płynącymi, objętymi regulacją art. 261) rozporządzać w formach dozwolonych ustawą – Prawo wodne przez ustanawianie ograniczonych praw rzeczowych, oddawanie w najem, dzierżawę, użyczenie lub zamianę (korelacja między art.218 ust.3, art. 258 ust.5 i art. 264 ust.1 i 9 ustawy – Prawo wodne). Z uwagi na powyższe dokonano również odpowiedniej zmiany art. 21a pkt 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Ponadto, dla realizacji ww. celów, dodaje się również w ustawie – Prawo wodne art. 217a, ustanawiający na rzecz Skarbu Państwa prawo pierwokupu w przypadku sprzedaży nieruchomości obejmującej grunt pod urządzeniami wodnymi (w tym wałów przeciwpowodziowych) lub grunt w międzywał. Prawo pierwokupu wykonywać będą Wody Polskie jako organ, o jakim mowa w art. 212 ust.1 ustawy. Do pierwokupu tego przewidziano odpowiednie stosowanie przepisów dotyczących prawa pierwokupu gruntu pod wodami stojącymi.

W zmienionym art. 233 ust.1 ustawy – Prawo wodne rozciągnięto na właścicieli nieruchomości położonych w międzywalu, obowiązek umożliwienia dostępu do wód oraz do nieruchomości położonej w międzywalu, na potrzeby wykonywania robót związanych, jak dotychczas: z utrzymywaniem wód, oraz dla ustawiania znaków żeglugowych lub hydrologiczno-meteorologicznych urządzeń pomiarowych oraz, jako dodatkowa potrzeba związana z międzywalem: z ochroną przeciwpowodziową.

Proponowane zmiany są zgodne lub nie są sprzeczne z przepisami Unii Europejskiej, stanowiąc w szczególności przejaw wdrażania dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz. Urz. UE L 288 z 06.11.2007, str. 27) oraz dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1 - Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 5, str. 275, Dz. Urz. WE L 331 z 15.12.2001, str. 1 - Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 358, Dz. Urz. UE L 81 z 20.03.2008, str. 60, Dz. Urz. UE L 348 z 24.12.2008, str. 84, z późn. zm., Dz. Urz. UE L 140 z 05.06.2009, str. 114, z późn. zm., Dz. Urz. UE L 226 z 24.08.2013, str. U Dz. Urz. UE L 353 z 28.12.2013, str. 8 oraz Dz. Urz. UE L 311 z 31.10.2010, str. 32).